

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Zhodnocení protekcionistických opatření v dumpingové oblasti mezinárodního obchodu

Bc. Michal Kábrt, MBA

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Michal Kábrt, MBA

Podnikání a administrativa

Název práce

Zhodnocení protekcionistických opatření v dumpingové oblasti mezinárodního obchodu

Název anglicky

Evaluation of Protectionist Arrangement of Dumping in International Trade

Cíle práce

Hlavním cílem práce je vyhodnocení efektivity protekcionistických nástrojů v rámci dumpingového opatření státu a Evropské unie jako specifická ochrana vlastního i komunitárního trhu před dovozem nežádoucích produktů a služeb. Podstatou práce je odborné posouzení a řešení ochrany trhů před nekvalitními produkty ze třetích zemí a prověření účinnosti právních i obchodně politických opatření. Výstupem práce bude komparativní posouzení úrovně zabezpečení trhu České republiky v rámci Evropské unie a návrhy na zlepšení transparentnosti a provázanosti právních a obchodně politických nástrojů, které jsou ve vazbě na dumpingové dovozy do České republiky a Evropské unie používány.

Metodika

Hlavním metodickým rámcem bude strukturovaná analýza současného stavu ochrany trhu České republiky a Evropské unie před dumpingovými dovozy. Výsledky z analýzy budou vyhodnoceny komparativními, dedukčními a logickými metodami z oblastí vědních disciplín – statistiky a ekonomie. Výstupem práce bude formulace klíčových problémových okruhů, které se týkají dumpingového dovozu do České republiky s ilustrativními návrhy, jak dané problémy řešit.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

mezinárodní obchod, dumping, cena, trh, protekcionismus, Evropská unie

Doporučené zdroje informací

- BEČVÁŘOVÁ, V. – MENDELOVA UNIVERZITA. FAKULTA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE A MEZINÁRODNÍCH STUDIÍ, – ZDRÁHAL, I. *Zemědělská politika a obchod = Agricultural policy and trade*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. ISBN 978-80-7509-093-5.
- CIMLER, P. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ, – ŠÍPEK, L. *Obchod ČR v podmínkách ekonomické krize*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1704-9.
- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA OBCHODU A FINANČÍ, – HES, A. *Základy mezinárodního obchodu*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2005. ISBN 978-80-213-1406-1.
- GEYER, R A. *Marine environmental pollution. 2, Dumping and mining*. Amsterdam: Elsevier, 1981. ISBN 0-444-41855-5.
- GULLOVÁ, S. *Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3777-5.
- SATO, A. – MACHKOVÁ, H. – ČERNOHLÁVKOVÁ, E. *Mezinárodní obchodní operace*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1590-2.
- SATO, A. – MACHKOVÁ, H. – ZAMYKALOVÁ, M. *Mezinárodní obchod a marketing*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0364-5.
- ŠTĚRBOVÁ, L. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4694-4.
- ZAMYKALOVÁ, M. *Mezinárodní obchodní jednání*. Praha: Professional Publishing, 2003. ISBN 80-86419-28-2.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Aleš Hes, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 7. 10. 2016

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 10. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení protekcionistických opatření v dumpingové oblasti mezinárodního obchodu" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 20.3.2017

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. Ing. Aleši Hesovi, CSc. vedoucímu mé diplomové práce za cenné rady a připomínky, ale také za velice vstřícný přístup a za čas, který mi při psaní mé diplomové práce věnoval. Jeho připomínky byly vždy věcné a pro směr mé práce nesmírně užitečné a přínosné. Promítla se v nich jeho znalost dané problematiky.

Zhodnocení protekcionistických opatření v dumpingové oblasti mezinárodního obchodu

Evaluation of Protectionist Arrangement of Dumping in International Trade

Souhrn

Ačkoliv je v současné světové ekonomice základní zásadou mezinárodní výměny liberalizace, i v současné době jsou státy nuceny uplatňovat řadu překážek v mezinárodním obchodě, kdy jedním z důvodů může být ochrana trhu Evropské unie před dumpingovými dovozy.

Dumpingové dovozy způsobují ohrožení průmyslu a pracovních míst v Evropské unii. Z tohoto důvodu je nezbytné efektivní uplatňování protekcionistických opatření Evropskou unií. Aktuálním problémem jsou nadměrné kapacity vybraných komodit (např. oceli). Podstatou diplomové práce je odborné posouzení a řešení ochrany trhu Evropské unie před nekvalitními produkty ze třetích zemí a prověření účinnosti právních i obchodně politických opatření. Hlavním cílem je vyhodnotit efektivitu protekcionistických nástrojů v rámci dumpingových opatření státu a Evropské unie jako specifické ochrany vlastního i komunitárního trhu před dovozem nežádoucích produktů a služeb. V rámci diplomové práce je stanovena hypotéza: „Stávající nástroje na ochranu trhu Evropské unie lze považovat v oblasti řešení problematiky nadměrných kapacit, v důsledku kterých dochází k dumpingovému dovozu na trh Evropské unie, za dostatečné“. V řešení je použito strukturované analýzy současného stavu ochrany trhu Evropské unie a České republiky před dumpingovými dovozy. K dosažení cíle je využito metod deskripce dokumentů GATT, jejich aplikace na reálné podmínky. Výsledky z analýzy jsou vyhodnoceny komparativními, dedukčními a logickými metodami.

Přínosem diplomové práce je zjištění, že stávající nástroje na ochranu trh Evropské unie nelze považovat v oblasti řešení nadměrných kapacit za dostačující. Důvodem je skutečnost, že opatření Evropské unie na ochranu obchodu se týkají pouze 0,21 % dovozu a představují pouze 7,8 % opatření v celosvětovém měřítku, ačkoliv je Evropská unie příjemcem 15 % celosvětového dovozu.

Klíčová slova:

mezinárodní obchod, dumping, cena, trh, protekcionismus, Evropská unie

Summary

Although the most important principal of contemporary international exchange is liberalization, the states are pushed to create many obstructions in international trading. One of the reasons can be protection of european market against dumping imports.

They threaten industry and jobs in the European Union. Based on this fact it is necessary to apply efficient protectionist arrangements. Current hot issue is excessive capacity of certain commodities (steel). The aim of this thesis is professional evaluation and solution of market-protection of E. U. against poor-quality products coming from non-EU countries and also checking of efficiency of legal and trading action. The main aim is to evaluate efficiency of protectionst arrangements within dumping-action of particular countries and the E. U. It is about specific protection of their own and also community market against unwanted import of products and services. The hypothesis is given in this thesis: „Current arrangements of EU-market protection can be considered as sufficient in the sphere of oversized capacities. Due to them it comes to dumping import to EU-market“. Structured analysis of current status of market protection against dumping imports is used here. To achieve the target I have used a description of GATT-documents and their using in real life. The results are assessed by comparative, deductive and logical methods.

The benefit of this thesis is finding that current action is not sufficient in this sphere. The ground of this fact is that EU-restrictions concern only 0,21 % of import and they represent only 7,8 % of global restrictions although the EU-market is consigne of 15% of global important.

Keywords:

international trade, dumping, price, market, protectionism, the European Union

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíle práce a metodika	11
2.1 Výzkumný problém.....	11
2.2 Cíle práce	12
2.3 Metodika práce.....	12
3 Teoretická část.....	14
3.1 Ochranná opatření v mezinárodním obchodě	14
3.2 Liberalismus versus protekcionismus	14
3.3 Všeobecná dohoda o clech a obchodu	15
3.4 Teoretické pojetí dumpingu a jeho právní úprava.....	18
3.5 Právní úprava v oblasti antidumpingu.....	19
3.5.1 Článek VI Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT).....	20
3.5.2 Nařízení rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství	22
3.5.3 Antidumpingové zákony ČR	23
4 Současný stav ochrany trhu ČR a EU před subvencovanými dovozy.....	24
4.1 Jednotný vnitřní trh	24
4.1.1 Příčiny a formy ochrannářských opatření v mezinárodním obchodě	25
4.2 Podstata antidumpingu a ochrany před subvencovanými dovozy	32
4.3 Antidumpingové a antisubvenční opatření jako součást Společné obchodní politiky Evropské unie a opatření WTO	35
4.3.1 Společná obchodní politika Evropské unie.....	35
4.3.2 Světová obchodní organizace (WTO).....	37
4.4 Hlavní role aktérů antidumpingového a antisubvenčního řízení.....	38
5 Zhodnocení efektivity protekcionistických nástrojů v rámci dumpingového opatření ČR a EU.....	43
5.1 Přehled antidumpingových, antisubvenčních a ochranných šetření a opatření	44
5.2 Antidumpingová opatření na dovoz výrobků z oceli	46
5.2.1 Úvod do problematiky	46
5.2.2 Situace čínského ocelářského průmyslu	50
5.2.3 Antidumpingové šetření na vybrané výrobky z oceli	52
5.3 Další příklady antidumpingových opatření	53
5.3.1 Uložení prozatímního cla na dovoz solárních panelů z Číny (věc AD 590)54	55
5.3.2 Antidumpingová opatření – furfurylaldehyd – Čína.....	55
5.3.3 Antidumping – trubky a duté profily ze železa nebo oceli – Ukrajina	55
5.4 Přehled antidupingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozům ze třetích zemí	56
5.4.1 Nově zahájená šetření	56
5.4.2 Nově zahájené přezkumy.....	58
5.4.3 Dráty z nerezavějící oceli (Stainless steel wires).....	64
5.4.4 Glukonát sodný (Sodium gluconate)	65
5.4.5 Další nově zahájené přezkumy se týkají následujících komodit:	66

5.5	Vymáhání antidumpingových a antisubvenčních opatření	66
5.6	Vracení cel	67
5.7	Návrhy na zlepšení transparentnosti a provázanosti právních a obchodně politických nástrojů	67
5.7.1	Modernizace nástrojů na ochranu obchodu	68
6	Závěr.....	69
7	Seznam literatury	72
8	Přílohy	75
8.1	Přílohy - seznam tabulek	75
8.2	Přílohy - seznam grafů	75

1 Úvod

Ačkoliv základní zásadou mezinárodní výměny je liberalizace a současná světová ekonomika je v přístupu k mezinárodním ekonomickým vztahům liberálnější v porovnání s minulostí, i v současné době uplatňují všechny státy světa řadu překážek v mezinárodním obchodě.

Podstatou diplomové práce je odborné posouzení a řešení ochrany trhu Evropské unie před nekvalitními produkty ze třetích zemí a prověření účinnosti právních i obchodně politických opatření.

Teoretická část diplomové práce je obsažena v prvních dvou kapitolách, praktická část diplomové práce je obsažena ve třetí a čtvrté kapitole. První kapitola je zaměřena na vysvětlení protekcionismu a liberalismu v mezinárodním obchodě, na teoretické pojetí a právní úpravu dumpingu. Obsahem druhé kapitoly je představení jednotného vnitřního trhu Evropské unie, jehož je Česká republika součástí, a na realizaci antidumpingových a antisubvenčních opatření jako výlučnou pravomoc společné obchodní politiky Evropské unie. Obsahem třetí kapitoly je přehled aktuálně uplatňovaných antidumpingových, antisubvenčních a ochranných opatření se zaměřením na aktuální problematiku dumpingových dovozů oceli z Čínské lidové republiky, v důsledku čehož je ohrožen evropský ocelářský průmysl. Čtvrtá kapitola obsahuje návrhy na zlepšení transparentnosti a provázanosti právních a obchodně politických nástrojů a problematiku modernizace nástrojů na ochranu obchodu Evropské unie.

Výstupem diplomové práce bude komparativní posouzení úrovně zabezpečení trhu České republiky v rámci Evropské unie a návrhy na zlepšení transparentnosti a provázanosti právních a obchodně politických nástrojů, které jsou ve vazbě na dumpingové dovozy do České republiky a Evropské unie používány.

Hlavním metodickým rámcem bude strukturovaná analýza současného stavu ochrany trhu České republiky a Evropské unie před dumpingovými dovozy. K dosažení cílů své práce použiji metody deskripce dokumentů GATT, jejich aplikaci na reálné podmínky, analýzu statistických dat, analýzu odborných studií citovaných v použité literatuře a jejich syntézu při vyslovování závěrů z nich plynoucích. Výsledky z analýzy budou vyhodnoceny komparativními, dedukčními a logickými metodami z oblastí vědních disciplín - statistiky a ekonomie.

2 Cíle práce a metodika

2.1 Výzkumný problém

V rámci diplomové práce byl definován výzkumný problém deskriptivně, který zní: **„Jaká je účinnost uplatňovaných protekcionistických opatření ze strany Evropské unie na výši dumpingových dovozů do Evropské unie?“**

Definice hlavních pojmů:

Protekcionistická opatření jsou opatřeními v obchodní politice, jejichž cílem je ochrana domácích ekonomik před vnějšími vlivy.¹

Dumping představuje cenové podbízení, které je realizováno v rámci zahraničního obchodu. O dumpingu se hovoří, je-li zboží v zahraničí prodáváno za nižší cenu než v tuzemsku, dočasně i za cenu nepřevyšující výrobní náklady, tzn. ztrátovou.²

Evropská unie představuje společný trh; smyslem vzniku Evropské unie bylo odstranění všech překážek v obchodě, v pohybu lidí a kapitálu.³

Stanovení pracovní **hypotézy**:

„Stávající nástroje na ochranu trhu Evropské unie lze považovat v oblasti řešení problematiky nadměrných kapacit, v důsledku kterých dochází k dumpingovému dovozu na trh Evropské unie, za dostatečné.“

Nezávisle proměnná: nástroje na ochranu trhu

Nástroji na ochranu trhu jsou: legislativní úprava podmínek pro přístup zahraničních dodavatelů na domácí trh, omezení v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek, omezení v souvislosti s požadavky na investice, přísné vynucování práv k duševnímu vlastnictví, obchodní a související procedury, které jsou schopny výrazným způsobem zdražovat plošně dovoz i na trh, který je velmi liberalizovaný.⁴

Závisle proměnná: dostatečnost

Pojem „dostatečnost“ musí být operačně definován tak, aby byl měřitelný, zjištěitelný a pozorovatelný. Může nabývat hodnot: nedostatečný / dostatečný.

¹ ŠTĚRBOVÁ, L. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4694-4, s. 105.

² MLČOCH, Z., MLČOCHOVÁ, E. © 2009-2017. Dumping – definice, vysvětlení co je dumping. *Bezplatnapravni poradna.cz* [online]. Dostupné z: <http://www.bezplatnapravni poradna.cz/online-zdarma/ruzne/pravnicky-slovník/8826-dumping-definice-vysvetleni-co-je-to-dumping.html>

³ HOLMAN, R. *Mikroekonomie*. Praha: C. H. Beck, 2007. 592 s. ISBN 978-80-7179-862-0, s. 249.

⁴ KALÍNSKÁ, E. a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*, s. 96.

2.2 Cíle práce

Hlavním cílem je vyhodnotit efektivitu protekcionistických nástrojů v rámci dumpingového opatření České republiky (ČR) a Evropské unie (EU) jako specifické ochrany vlastního i komunitárního trhu před dovozem nežádoucích produktů a služeb. Podstatou práce je prediktivní posouzení váhy antidumpingových opatření EU v aplikaci na zájmy ČR s tím, že je prověřena jejich účinnost a jsou zde uvedeny případové studie na sledovaná opatření. Prvním dílčím cílem práce je deskripce právního prostředí, ve kterém jsou vymezeny dumpingové dovozy a možnosti obrany proti nim z pohledu právní úpravy EU a ČR. Tím se získal potřebný rámec pro vymezení teoretických východisek k dalšímu zkoumání. Druhým dílčím cílem je zpracování odborné rozvahy na vyhodnocení současného stavu ochrany trhu ČR a EU před dumpingovými dovozy. Třetím dílčím cílem je komparace a aplikace získaných východisek pro konkrétní řešení s uvedením případových studií, obsahující kompromitující dovozy. Závěr je věnován komparaci zpracovaných výsledků a je vypracován návrh doporučení, které by se měly objevit v jednání ČR s EU o zvýšení zájmu o ochranu unijního i českého trhu.

2.3 Metodika práce

V rámci diplomové práce jsou využity následující metody:

Vědecký popis (deskripce) představující přesný záznam pozorovaných jevů. Základem vědeckého popisu jsou pojmy popisující objekty zkoumání z hlediska jejich kvantitativních charakteristik. V rámci diplomové práce jsou popisována protekcionistická opatření uplatňována ze strany Evropské unie, jejichž cílem je zabránit dumpingovým dovozům. Základem je vysvětlení základních pojmů vztahujících se k dumpingu, protekcionismu, liberalismu ad.

Explanace představující výklad či vysvětlení, pochopení určitého jevu či procesu. Cílem je zejména vyvození teoretických závěrů a zdůvodnění příčin popisovaných jevů. V diplomové práci bude popisována prioritně situace realizace antidumpingových opatření v důsledku nadměrného dovozu oceli z Číny za dumpingové ceny. Příčinou jsou přitom nadbytečné kapacity oceli v Číně – zemi vývozu.

Ostatní metody, které se v práci použily, patří do strukturovaných analýz s jednoduchými vyhodnocovacími postupy na bázi logiky a dedukce. Závěr je zpracován

konceptuálně a koncepčně vzhledem k tomu, že kompetence navrhovaných řešení náleží do pravomocí EU.

3 Teoretická část

3.1 Ochranná opatření v mezinárodním obchodě

V historii lze sledovat střídání období, ve kterých převládá liberalizace, s obdobími, kdy v mezinárodním obchodu převládají protekcionistické zásahy.

3.2 Liberalismus versus protekcionismus

Liberalismus představuje politický či filosofický pohled, který je založen na prioritizaci svobody jako politické hodnoty. Liberalismus má blízko k zásadám volného obchodu, opírajícím se o zásady klasické ekonomie a spatřující zdroj bohatství v efektivní výrobě a obchodu, které umožňují efektivní alokaci zdrojů s ohledem na komparativní výhody. Liberalismus je v obchodní politice chápán jako odstranění překážek obchodu, tzn. klasických obchodních bariér tarifního i netarifního charakteru, otevření všech sektorů vnitřního trhu zahraniční konkurenci a úplné odstranění proexportních, přímých i nepřímých podpor státu ve všech oblastech ekonomiky. Cílem je dosáhnout volné zahraničněobchodní výměny bez zásahu státu.⁵

Projevy liberálního přístupu mohou být jak pozitivní, tak negativní, kdy jsou odvislé od ostatních ekonomických a sociálních parametrů v zemi. Liberální přístup vede obecně k propuštění zahraničních vlivů na domácí výrobu a výrobovou základnu, ke změně výrobové struktury, ke zvýšení konkurence na domácím trhu, k růstu specializace ekonomiky, k možnostem vyšší realizace komparativních výhod ze zahraničněobchodní směny, k nižším spotřebitelským cenám ad.⁶

Za příklad liberálních smluv uzavřených v rámci mezinárodního obchodu je považována smlouva o založení **Německé celní unie** z roku 1850 či **Cobden-Chevalierova smlouva** z roku 1860, uzavřená mezi Francií a Anglií, díky které došlo k odstranění veškerých cel mezi těmito dvěma zeměmi.

Až do poloviny 19. století převládaly v zahraničním obchodě v rámci světové ekonomiky protekcionářské přístupy. Za první merkantilistickou smlouvu je považována

⁵ ŠTĚRBOVÁ, L. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4694-4, s. 104.

⁶ ŠTĚRBOVÁ, L. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4694-4, s. 104.

Tordesillaská smlouva z roku 1494, která byla uzavřena mezi Španělskem a Portugalskem, další smlouvou byla Metheuenova smlouva z roku 1703, která byla uzavřena mezi Velkou Británií a Portugalskem. Nová vlna protekcionismu, označována jako ekonomický nacionalismus, nastoupila v jiných zemích v době, kdy nejvyspělejší země světa uzavíraly liberální obchodní smlouvy. Např. nově sjednocené Německo bylo příkladem země, která využívala protekcionismus v zahraničním obchodě s cílem dohnat vyspělejší země (zejména Anglii a Francii).

Protekcionismus byl ve velké míře uplatňován mezi první a druhou světovou válkou, kdy představoval jednu z příčin pomalého zotavování ekonomik z krize ve 30. letech 20. století. První světová válka završila návrat k protekcionismu, kdy byla celá řada států donucena přijmout ochranná opatření pro svoji ekonomiku.^{7, 8} Přijetí **Smooth-Hawleyova zákona** v roce 1930, kterým byla zavedena v USA nejvyšší cla v dosavadních dějinách této země, představovalo impuls k zahájení všeobecné celní války.

Protekcionismus může vést k ohrožení fungování mezinárodního obchodu v praxi. Jsou rozlišovány tři druhy protekcionismu: protekcionismus **degresivní**, jehož cílem je ochránit odumírající odvětví ekonomiky; protekcionismus **progresivní**, jehož cílem je ochrana progresivních odvětví; protekcionismus **agresivní**, jehož cílem je posílení konkurenceschopnosti domácího produktu.

3.3 Všeobecná dohoda o clech a obchodu

Situaci po 2. světové válce lze charakterizovat jako uvolnění zahraničního obchodu, neboť si jednotlivé státy uvědomily, že vysoká úroveň cel vedla k omezování zahraničního obchodu a tím i k omezování ekonomického růstu jednotlivých zemí. Reglementace zahraničního obchodu souvisela s podpisem **Všeobecné dohody o clech a obchodu** (General Agreement on Tariffs nad Trade, GATT) dne 23. 9. 1947 a s pokusem o vytvoření **Mezinárodní obchodní organizace** (International Trade Organization, ITO).

Třicátá léta 20. stol. probíhala ve znamení obchodních válek, které byly charakteristické zvyšováním zaměstnanosti a produktivity prostřednictvím zvyšování

⁷ USA byly téměř vždy zemí s vysokými cly, avšak vyvrcholením bylo neslavné celní opatření Smootha a Hawleyho v r. 1930 (známé jako tzv. Smooth-Hawley Tariff Act), proti kterému se postavili téměř všichni američtí ekonomové. I přesto bylo Kongresem schváleno. USA zvýšily cla na dovoz na téměř 60 % hodnoty.

⁸ ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Právo Světové obchodní organizace a další kapitoly z mezinárodního ekonomického práva*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2010, 222 s. ISBN 978-80-2105-154-6, str. 13.

obchodních bariér na úkor zahraničí. Velice brzy se ale těmto zemím dostalo poučení, že tyto obchodní války mají pouze jen poražené.⁹

Všeobecná dohoda o clech a obchodu představuje základ mezinárodní politiky, jedná se o mnohostrannou obchodní dohodu, kterou se mají smluvní strany řídit při úpravě a provádění zahraničně obchodních styků; GATT zakotvila pravidla a principy, kterými se v rámci zahraničně obchodních politik zavázaly signatářské země řídit.

Na tvorbě mezinárodní politiky se podílely mezinárodní organizace, které se v rámci své činnosti zabývaly mimo jiné také mezinárodním obchodem. Tyto organizace vznikaly pod patronací OSN a dále se jednalo také i o nevládní mezinárodní organizace jako např. Mezinárodní obchodní komora.¹⁰

Mezinárodní obchod na bilaterální úrovni byl postupně regulován, kdy regulace spočívala ve vzájemném poskytování úlev či výhod mezi jednotlivými státy. Tento systém byl uplatňován až do 40. let 20. století, kdy v mezinárodním obchodu převážil multilaterální základ. Nastal trend uzavírání mnohostranných smluv, regulujících určité aspekty obchodu, které ačkoliv měly odlišné cíle, v základu podporovaly liberalismus mezinárodního obchodu. Příkladem multilaterální smlouvy je např. GATT (1947), jejímž cílem byla liberalizace a odstranění překážek obchodu.

Státy, které mimo jiné vystupují také v roli obchodních partnerů, však později pochopily, že pouhá smluvní regulace jejich vzájemných obchodních vztahů začíná být nedostačující a zaměřují vyšší pozornost na vytváření regulace institucionální.

Obecně lze říci, že navzdory prosazování tržního mechanismu jako hlavního mechanismu fungování ekonomiky, docházelo ke zvyšování úlohy státu v ekonomice, což dokazuje např. růst vládních výdajů v porovnání k HDP ve vyspělých zemích. Úloha státu (vlády) v národním hospodářství a jeho postavení jako subjektu světové ekonomiky se ovšem výrazně mění, a to především od 2. poloviny 20. stol.¹¹

⁹ SAMUELSON, P. A., NORDHAUS, W. D. *Economics*. 19th edition, McGraw-Hill, 2009. ISBN 978-0-07-551129-0) str. 359

¹⁰ Mezinárodní obchodní komora (International Chamber of Commerce, ICC), poskytuje velký rozsah služeb určených dopravcům, dovozcům, vývozcům, zasílatelům ad. prostřednictvím realizace odborných seminářů a poradenství v oblasti zahraničního obchodu, mezinárodní dopravy, pojištění v zahraničním obchodě, celní problematiky, ad. V ČR je zastoupena národním výborem (ICC ČR).

¹¹ CIHELKOVÁ, E. a kol. *Světová ekonomika. Obecné trendy rozvoje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 273 s. ISBN 978-80-7400-155-0, str. 37.

Změny v ekonomické úloze státu a ve vnitřní hospodářské politice moderní tržní ekonomiky jsou reflektovány v teoretických přístupech, kdy zejména keynesiánství a jeho pozdější modifikace přinesly značný posun k intervencionismu. Tyto směry ovlivnily hospodářskou politiku v 50. - 70. letech 20. století. Jejich uplatnění znamenalo krátkodobě podporu agregátní poptávky pro co největší využití všech výrobních faktorů, přičemž základním nástrojem byla fiskální politika (veřejné výdaje i daně). V dlouhodobém horizontu ovšem vedlo ke zvyšování role státu v ekonomice.^{12,13}

Strukturální změny probíhající v 70. letech však ukázaly limity keynesiánské hospodářské politiky a obrátily pozornost k nutnosti podpory agregátní nabídky, a to prostřednictvím podpory soukromého sektoru (např. odstraňováním bariér podnikatelské činnosti, snižováním daňového zatížení), spíše než podpory agregátní poptávky prostřednictvím zvyšování veřejných výdajů. Své uplatnění našly ekonomické směry jako je monetarismus, škola racionálních očekávání, škola strany nabídky nebo teorie reálného ekonomického cyklu, které argumentují proti intervencím státu.¹⁴

Samotný systém světové ekonomiky doznává v posledních desetiletích výrazných změn, které budou pravděpodobně dále pokračovat. Role tradičních a dosud dominantních subjektů, tedy národních ekonomik, se mění a jejich ekonomická váha se snižuje ve prospěch nestátních a nadnárodních subjektů. S postupující globalizací a rostoucí vzájemnou závislostí těchto subjektů se mění i charakter mezinárodních ekonomických vztahů, jejichž podobu budou stále více ovlivňovat i vnější podmínky, zejména v globálním politickém a ekologickém systému, stejně jako změny v demografickém profilu světa.¹⁵ Taktéž se může jednat o cenu, která je nižší než činí výrobní náklady v zemi vývozu po odečtení nepřímých daní. Určení dumpingové ceny nepředstavuje jednoduchou záležitost.

¹² Specifickým příkladem odklonu od liberálního myšlení bylo plánování v centrálně plánovaných ekonomikách.

¹³ CIHELKOVÁ, E. a kol. *Světová ekonomika. Obecné trendy rozvoje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 273 s. ISBN 978-80-7400-155-0, str. 37

¹⁴ CIHELKOVÁ, E. a kol. *Světová ekonomika. Obecné trendy rozvoje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 273 s. ISBN 978-80-7400-155-0, str. 37

¹⁵ CIHELKOVÁ, E. a kol. *Světová ekonomika. Obecné trendy rozvoje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 273 s. ISBN 978-80-7400-155-0, str. 31

3.4 Teoretické pojetí dumpingu a jeho právní úprava

Dumping představuje druh cenového podbízení, jehož cílem je vytlačení konkurence z trhu a získání tak co největší jeho části, ale taktéž se jedná o snahu o překonání celních a ostatních obchodních bariér. Nejčastějším typem dumpingu je dumping cenový. V obecném smyslu dumping znamená, že výrobce prodává své zboží v zahraničí za nižší ceny než na domácím trhu, případně za cenu, která je nižší než činí nejnižší porovnatelná cena stejného výrobku vyváženého do některé třetí země za obvyklých obchodních podmínek.¹⁶

Antidumpingová opatření jsou v dnešní době tradičně využívána bohatšími zeměmi, kdy jsou aplikována jednou zemí proti druhé. Se vstupem do Evropské unie a harmonizací právních norem se Česká republika zapojila do kolotoče antidumpingových opatření Evropské unie proti nečlenům Evropské unie. Po vstupu České republiky do Evropské unie byla část cel zrušena a zavedena nová. Česká republika se tak začlenila do skupiny bohatých zemí, které často používají antidumpingová cla.

Mezi nejdůležitější typy cenového dumpingu se řadí:

- mezinárodní cenová diskriminace,
- strategický dumping,
- predátorský dumping,
- střídavý dumping.

Mezinárodní cenová diskriminace zahrnuje prodej stejného výrobku na dvou národních trzích za dvě různé ceny. Jako **strategický dumping** je označována situace, kdy celkovou strategií země vývozu je uzavírat se konkurenčním dovozům a naopak podporovat vývoz vlastních výrobků na zahraniční trhy za dumpingové ceny. **Predátorský dumping** představuje prodej pod hranicí výrobních nákladů za účelem získání dominantního postavení na zahraničním trhu. **Střídavý dumping** je typem dumpingu, který trvá pouze několik měsíců až rok; po této době přestane výrobce dumping uplatňovat. I střídavý dumping je schopen v krátkém období poškozovat domácí výrobce. Střídavý dumping je využíván výrobci, kteří si nemohou dovolit praktikovat dumping po delší dobu.

¹⁶ FIALOVÁ, H. *Malý ekonomický výkladový slovník*. Praha: A plus, 2004. ISBN 80-90251, s. 30.

Antidumping představuje reakci na dovoz výrobků, jež mají dumpingové ceny. Jedná se o soubor opatření ze strany státu, na jehož území jsou výrobky s dumpingovou cenou dováženy. Antidumping tedy představuje státem garantovanou ochranu domácích výrobků, kterým je dovozem dumpingových výrobků působena újma. Antidumpingová opatření v podobě **antidumpingových cel** zvyšují cenu dovozu, za kterou jsou výrobky běžně prodávány; představují jednu z výjimek principu Světové obchodní organizace spočívající v „poskytnutí nejvyšších výhod“, podle kterého by každá země měla při uplatňování cel zacházet se všemi ostatními státy stejně. Antidumpingová opatření by měla přestat být využívána ihned, je-li prokázáno, že rozsah dumpingu je zanedbatelný či pokud je zanedbatelná cenová marže (méně než 2 % vývozní ceny), neboť existuje riziko použití antidumpingových opatření pro účely poškozující hospodářskou soutěž.

První právní ošetření dumpingu bylo realizováno v roce 1947 v Ženevě v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) v článku VI. Všeobecná dohoda o clech a obchodu byla podepsána 23 zeměmi, včetně Československa, kdy tyto země pokrývaly 80 % tehdejšího světového obchodu.¹⁷ V oblasti dumpingu a antidumpingových opatření proběhlo od roku 1947 až 1994 celkem osm konferencí (kol jednání). Obsahem prvních pěti konferencí bylo zejména odstraňování celních překážek. Po celých více než padesát let však byla problematika cenového dumpingu předmětem mimořádné pozornosti Všeobecné dohody o clech a obchodu.

3.5 Právní úprava v oblasti antidumpingu

K prvnímu právnímu ošetření dumpingu na mezinárodní úrovni došlo v roce 1947 v Ženevě ve Všeobecné dohodě o clech a obchodu (GATT)¹⁸ v článku VI. Dohoda byla podepsána 23 zeměmi včetně Československa, kdy signatáři pokrývali 80 % tehdejšího světového obchodu.¹⁹ Od roku 1947 do roku 1994 bylo realizováno 8 kol jednání a konferencí, přičemž obsahem prvních pěti bylo zejména odstraňování celních překážek. Dumpingová problematika byla předmětem pozornosti více než padesáti let existence GATT. Na revizním zasedání Smluvních stran v roce 1995 byla dumpingová problematika zkoumána, na návrh norské vlády byla sekretariátem GATT provedena analýza právních

¹⁷ ŽÍDEK, L. *Historie světového hospodářství*. Brno: Vydavatelství MU, 2001. ISBN 80-210-1926-3, s. 116.

¹⁸ General Agreement on Tariffs and Trade

¹⁹ ŽÍDEK L. *Historie světového hospodářství*. Brno: Vydavatelství MU 2001 ISBN 80-210-1926-3,, s. 116.

předpisů zemí s již existující legislativou a bylo navázáno na jinou práci vzniklou v rámci hospodářské konference Společností národů (1927). Analýza byla dokončena v roce 1957. Účinnost antidumpingových opatření představovala velké lákadlo, zejména v obdobích ekonomických obtíží. V důsledku nejednotnosti výkladu jednotlivých pojmů či celých ustanovení docházelo k rozsáhlým expertním diskuzím. V 6. kole byl dohodnut tzv. **Antidumpingový kodex**, ve kterém byly stanoveny podmínky pro ukládání antidumpingových cel. Dne 30. června 1967 byla podepsána Dohoda o provádění článku VI Všeobecné dohody o clech a obchodu, jež byla novelizována dne 12. dubna 1979 v rámci Tokijského kola.

Na základě ministerské deklarace z Punta del Este bylo úkolem následujícího kola mnohostranných obchodních jednání modernizace mnohostranného obchodního systému, zejména rozšířením působnosti jeho pravidel a zlepšením jeho reagování na vývoj světového obchodu a ekonomiky. Z úhlu současné právní úpravy lze za nejdůležitější považovat poslední tzv. Uruguayské kolo, jehož součástí je mj. dohoda o WTO z roku 1994, kde byl v článku VI dále přepracován Antidumpingový kodex, jehož součástí je mj. Dohoda o provádění článku VI, jež byla podepsána dne 15. dubna 1994 v Marrakeši. V toto ujednání došlo ke zdokonalení vymezení pojmů, zejména pojmu „výrobní odvětví“, zásadním způsobem došlo k prohloubení úpravy procesní části. V návaznosti na poznatky expertů i doporučení výboru pro antidumping došlo k významnému zpřesnění ustanovení o řízení s cílem dosáhnout co nejvyšší transparentnosti a objektivnosti procedur.

Problematika obcházení (circumvention) je řešena v právní normě **Evropské unie o antidumpingu** (anti-circumvention investigation), přičemž tato právní norma vyvolává nejednotné reakce ostatních smluvních stran.

3.5.1 Článek VI Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT)

Článek VI Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) představuje základní právní úpravu dumpingu v mezinárodním kontextu. Obsahuje základ pro úpravu problematiky dumpingu pro jednotlivé účastníky dohody i pro mezinárodní společenství. Z tohoto důvodu je důležité uvést klíčové body.

Smluvní strany uznávají, že dumping (zboží jedné země je uváděno na trh druhé země za cenu nižší, než je jeho běžná hodnota) lze považovat za zavrženíhodný v případě, jestliže způsobí či hrozí způsobit podstatnou újmu výrobnímu odvětví existujícímu

na území smluvní strany, či zdržuje-li citelně vybudování domácího výrobního odvětví.²⁰ Cena na trhu dovozní země je považována za nižší, je-li nižší než cena obdobného výrobku určeného pro spotřebu v zemi vývozu. Existuje-li cena v zemi vývozu, je srovnávána s cenou výrobku, který je vyvážen do některé třetí země při běžném obchodu či jsou zohledňovány náklady na výrobu tohoto výrobku zvýšené o zisk a prodejní výlohy. Nutno je přitom přihlídnout k rozdílům v podmínkách a způsobu prodeje, dále pak k rozdílům ve zdanění a dalším rozdílům ovlivňujícím porovnatelnost cen.

Smluvní je oprávněna za účelem vyrovnání či zabránění dumpingu uvalit na jakýkoliv dumpingový výrobek antidumpingové clo, které však nesmí převyšovat jeho dumpingové rozpětí.

Antidumpingové či vyrovnávací clo nemůže být uvaleno na výrobek osvobozený od cel či daní ukládaných na obdobný výrobek určený ke spotřebě v zemi původu či vývozu nebo v případech, kdy by taková cla či daně byly vráceny. Žádný výrobek nebude podroben současně antidumpingovému a vyrovnávacímu clu.

V případě, že by zjištěný účinek dumpingu nepůsobil či nehrozil způsobit újmu odvětví či podstatně nezdržoval jeho vybudování, antidumpingové či vyrovnávací clo na dovoz jakéhokoliv výrobku nemůže být uloženo.

Evropská unie upravuje antidumpingová opatření následujícími předpisy:

- Nařízení Rady (ES) [č. 1225/2009](#) ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně před dumpingovými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 765/2012 ze dne 13. června 2012, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1168/2012 ze dne 12. prosince 2012, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.

²⁰ Všeobecná dohoda o clech a obchodu, 1994, článek VI. Dostupné z: <http://www.wto.org/>

3.5.2 Nařízení rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

Antidumpingová dohoda neboli Dohoda o provádění článku VI GATT 1994 obsahuje podrobná pravidla, týkající se zejména výpočtu dumpingu, postupů pro zahájení a provádění šetření, včetně zjišťování a zpracování informací, zavádění prozatímních opatření, zavádění a vybírání antidumpingových cel, doby trvání a přezkumu antidumpingových opatření, jakož i zveřejňování informací v souvislosti s antidumpingovými šetřeními. S cílem zajistit řádné a transparentní uplatňování těchto pravidel by měla být **ustanovení dohody co nejvíce přejata do právních předpisů Společenství.**

Antidumpingová dohoda z roku 1994 **neobsahuje žádná ustanovení o obcházení antidumpingových opatření**, ačkoli se ve zvláštním ministerském rozhodnutí GATT uznává obcházení jako problém a jeho řešení bylo svěřeno **Výboru pro otázky antidumpingu GATT**. Mnohostranná jednání dosud nebyla úspěšná a až do obdržení výsledku činnosti Výboru pro otázky antidumpingu WTO by právní předpisy Společenství měly upravovat možnost vypořádat se s **praktikami**, včetně jednoduché montáže zboží ve Společenství nebo ve třetí zemi, majícími jako hlavní cíl obcházení antidumpingových opatření.

Antidumpingová dohoda v článku 5 stanoví, že určování běžné hodnoty by mělo být ve všech případech založeno především na reprezentativním prodeji v běžném obchodním styku v zemi vývozu. Za účelem zjištění dumpingu je nezbytné přesněji určit, za jakých podmínek mohou být strany považovány za strany ve spojení. Má být vymezeno, za jakých okolností může být prodej v domácí zemi považován za ztrátový a nezohledňován, a za jakých okolností může být za základ považován zbývající prodej či početně určená běžná hodnota či prodej do třetí země.

Obcházení antidumpingových opatření se může odehrávat buď uvnitř či vně Společenství. Proto je nezbytné stanovit, že osvobození od zvýšených cel, které mohlo být poskytnuto vývozcům, může být poskytnuto i vývozcům, když se zavádějí nová a vyšší cla s cílem řešit obcházení antidumpingových opatření, ke kterému dochází mimo Společenství. Podle článku 25 dovoz výrobku, kterých se týká šetření, může být celně evidován, aby bylo možno následně uplatnit opatření proti tomuto dovozu. V určitých fázích šetření má být pravidelně konzultován poradní výbor.

Při určování běžné hodnoty pro **země bez tržního hospodářství**, je nutno stanovit pravidla pro výběr vhodné třetí země s tržním hospodářstvím, která má být pro tento účel použita; v případech, kdy nelze určit vhodnou třetí zemi, může být běžná hodnota určena jiným vhodným způsobem.

3.5.3 Antidumpingové zákony ČR

V souvislosti s ukončením Uruguayského kola mnohostranných obchodních jednání, kterým byl v roce 1994 založen nový systém Světové obchodní organizace (WTO) se Česká republika v Dohodě o provádění článku VI GATT 1994 přihlásila k antidumpingovým pravidlům.

Dne 10. 7. 1997 nabyl účinností zákon č. 152/1997 Sb., na ochranu před dovozem dumpingových výrobků a o změně a doplnění některých zákonů, kterým došlo k promítnutí ustanovení antidumpingové dohody. Zákon se stal právní normou zavádějící do právního řádu České republiky ochranný nástroj dle GATT 1994, a to antidumpingové clo, resp. závazek importujícího subjektu nedopouštět se dumpingu.

Vstupem České republiky do Evropské unie Česká republika přijala společnou obchodní politiku, čímž došlo k zásadnímu průlomů v oblasti antidumpingové praxe. Od data vstupu ČR do Evropské unie je antidumping upraven příslušnou komunitární legislativou (viz. kap. 3.3).²¹

Výrobci v České republice mohou své požadavky v oblasti ochrany před dumpingovými dovozy ze států mimo Evropskou unii uplatňovat pouze v rámci příslušného výrobního odvětví Evropského společenství (Community Industry), jehož jsou členem.

V nařízení Rady (ES) č. 384/96²² jsou uvedeny právní předpisy Evropského společenství, které slouží k realizaci mezinárodně dohodnutých ustanovení v oblasti dumpingových dovozů.²³

²¹ MPO © 2005-2016. Antidumping v Evropské unii. Mpo.cz [online]. 19. 12. 2012 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument7567.html>

²² Zveřejněno v Úředním věstníku L 56 ze dne 6.3.1996, s. 1

²³ Evropská komise. Návod pro podání antidumpingového podnětu.

4 Současný stav ochrany trhu ČR a EU před subvencovanými dovozy

Česká republika je od vstupu do Evropské unie v roce 2004 součástí vnitřního trhu Evropské unie a tudíž stav ochrany trhu České republiky před subvencovanými dovozy je stejný, jako je tomu u jiných členských států Evropské unie. Přijetím společné obchodní politiky Evropské unie je oblast antidumpingových a antisubvenčních opatření upravena příslušnou komunitární legislativou.

4.1 Jednotný vnitřní trh

Jednotný vnitřní trh funguje od roku 1992. Pro jednotný trh Evropské unie (nazývaný také vnitřní trh) je typický volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu, který je stejný jako na trzích jednotlivých států Evropské unie. Vzájemné uznávání norem představuje zásadní prvek umožňující realizovat obchod bez překážek.

K vytvoření jednotného trhu bylo nutno odstranit stovky technických, právních a administrativních překážek, které omezovaly volnou obchodní výměnu a volný pohyb mezi členskými státy Evropské unie. Díky tomu mohly firmy rozšířit působnost svého podnikání. Větší konkurence snížila ceny a přinesla spotřebitelům širší nabídku zboží a služeb (např. možnost výběru dodavatele elektrické energie a zemního plynu, výrazné snížení cen letenek, zavedení řady nových linek, snížení cen telefonních hovorů v rámci členských států Evropské unie).

V rámci integračního procesu však stále přetrvávají překážky, a to zejména v oblastech, ve kterých je integrační proces složitější:

- rozdílné daňové systémy členských států Evropské unie oslabující účinnost integračního procesu,
- oddělené vnitrostátní trhy v následujících odvětvích: finančních služby, energetika, doprava,
- odlišnost pravidel, norem a postupů, podle kterých se řídí elektronické obchodování, což má za následek pomalejší rozvoj elektronického obchodování mezi státy Evropské unie než v rámci jednotlivých členských států,

- integrační proces v odvětví služeb zaostává v porovnání s trhem se zbožím, ačkoliv již od roku 2006 existuje možnost, aby podniky poskytovaly své služby příhraničně přímo ze země, kde jsou usazeny,

Jednotný trh představuje významnou výhodu spotřebitelům, kterým umožnil využívat většího výběru za nižší ceny, pracovat a usazovat se v kterékoliv členské zemi. 23 milionům společností v Evropské unii jednotný trh otevřel cestu k 500 milionům spotřebitelů a současně podnítl zahraniční investice. Cílem integračního procesu je silný a hluboce integrovaný jednotný trh, který vytváří růst a zajišťující pracovní místa a nabízející nové příležitosti evropským občanům.

Dokončení jednotného trhu představovalo ústřední prvek evropské agendy zaměřené na růst, řešící krizi v letech 2009 až 2012 a představuje trvalý úkol. Evropská komise dne 3. října 2012 přijala **Akt o jednotném trhu II**, ve kterém předložila dvanáct klíčových opatření s cílem jejich urychleného přijetí orgány Evropské unie. Jednalo se o opatření v oblastech přeshraniční mobility občanů a podniků, integrovaných sítí, digitálního hospodářství a v oblasti soudržnosti a výhod pro spotřebitele.

4.1.1 Příčiny a formy ochranných opatření v mezinárodním obchodě

Protekcionalismus neboli ochrannoství představuje ekonomický termín vyjadřující preferování a ochranu vlastních výrobků před výrobky ze zahraničí. Charakter protekcionalismu je diskriminační a na opačném pólu od volného mezinárodního obchodu. Ačkoliv volný pohyb zboží a služeb s sebou nese řadu výhod, mají vlády jednotlivých států tendenci obchod často a zejména v obdobích krize omezovat. Protekcionalismus v mezinárodním obchodě s sebou nese vyšší ceny pro domácí spotřebitele, zabraňuje dosahování výhod ze specializace a v konečném důsledku vede k poklesu ekonomického blahobytu a spotřeby.

Dumping představuje situaci, kdy je stejný výrobek exportován za cenu nižší, než za kterou je prodáván na domácím trhu. Dumpingové rozpětí neboli marže představuje rozdíl mezi cenou na domácím trhu a exportní cenou.

Subvence představuje poskytnutí finančního příspěvku ze strany vlády v zemi, ve které byl výrobek vyroben. Tudíž ze subvence plyne příjemci příspěvku (výrobci či vývozci) určitá výhoda. Mezinárodním pravidlům obchodu neodporují tzv. specifické subvence (tj. subvence určené konkrétnímu podniku, odvětví či skupině

podniků či skupině výrobních odvětví, případně i subvence s cílem přednostního použití domácího výrobku před výrobkem dováženým).

Ochranná opatření mohou mít různý charakter. Mohou mít podobu jak tarifních (cla, kvóty, množstevní omezení), tak i netarifních (předpisy, certifikáty, národní preference) překážek a ve svém souhrnu představují širokou škálu různých nástrojů a postupů, kterými lze chránit domácí trh před konkurencí z vnějšku.²⁴

Důvodem pro protekcionistické zásahy může být³:

- existence tzv. nezletilých odvětví²⁵,
- ochrana proti nekalým praktikám zahraničních výrobců (uvalení vyrovnávacího cla bývá účinnějším nástrojem než jednání či vedení sporu),
- bezpečnostní důvody,
- ochrana mezd a zaměstnanost.

Ochrana trhu před subvencovanými dovozy je realizována prostřednictvím pasivních nástrojů obchodní politiky. Pro pasivní nástroje obchodní politiky je charakteristické, že se jedná o **protekcionistické prostředky** nebo o **nástroje určené pro zamezení nekalé konkurence**. Cílem realizace těchto nástrojů je ochrana domácích výrobců před zahraniční konkurencí prostřednictvím zamezení (či omezení) přístupu zahraničních výrobků na trh daného státu.²⁶

Do pasivních tarifních nástrojů spadají cla a dávky, které mají rovnocenný účinek jako cla, celní sazebníky. **Cla** představují nejdůležitější tarifní nástroje celní politiky. Jsou upravena na úrovni Evropské unie. Celní řízení probíhá na celních úřadech nebo v celním prostoru na celém území Evropské unie. Evidence dovozů a vývozů v rámci Evropské unie je vedena v rámci systému Intrastat pro statistické účely.

²⁴ CIHELKOVÁ, E. a kol. *Světová ekonomika. Obecné trendy rozvoje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 273 s. ISBN 978-80-7400-155-0, str. 61.

²⁵ nezletilé odvětví (infant industry) – nové odvětví ve své počáteční fázi rozvoje potřebující ochranu před dravou konkurencí prostřednictvím tarifních a netarifních překážek, do té doby, než se pevně nezavede

²⁶ MULAČOVÁ, Věra. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4780-4, s. 472.

4.1.1.1 Druhy cel

Cla představují dávky, které jsou vybírány v okamžiku přechodu zboží přes hranice určitého celního území. Cla lze dělit do tří skupin: podle účelu cla, podle pohybu zboží či podle způsobu výběru.

Členíme-li cla podle způsobu pohybu, rozlišujeme cla vývozní, dovozní a tranzitní. Z historického hlediska je nejstarším druhem cla **clo tranzitní (průvozní)**. Toto clo se vyvinulo z mýta a důvody jeho vzniku byly pouze fiskální. Dnes již tento druh cla v praxi není uplatňován. **Vývozní clo** je dle Modernizovaného celního kodexu Společenství (dále jen MCK) definováno jako clo splatné při vývozu zboží. Jedná se o druhé nejstarší clo, důvodem jeho zavedení bylo kromě fiskálních důvodů také důvody ochranné. **Dovozní clo** je dle MCK definováno jako clo splatné při dovozu zboží. Jedná se o nejmladší druh cla. Z hlediska směru pohybu jsou v současné době Evropskou unií aplikována pouze dovozní cla; vývozní cla se využívají minimálně a tranzitní cla, která byla v řadě zemí nahrazena např. dálničními poplatky, mýtným, apod.

Z hlediska výpočtu či způsobů vybírání využívá Evropská unie následující druhy cel:

- clo hodnotové (ad-valorem), bývá stanoveno jako procento z celní hodnoty zboží a představuje nejrozšířenější skupinu cel z hlediska výpočtu
- clo specifické, je stanoveno jako pevná částka za fyzickou jednotku,
- clo kombinované, které představuje kombinaci hodnotového a specifického cla,
- clo smíšené, které představuje alternativní clo se stanoveným maximem či minimem,
- clo variabilní, měnící se v závislosti na hodnotě stanoveného prahu.²⁷

Pro určité druhy výrobků, zejména zemědělské produkty je specifické, že se výše celních poplatků mění v závislosti na ročním období. Výše celních sazeb, které jsou jednotné v rámci celé Evropské unie, se mění u jednotlivých výrobků a dále pak v závislosti na tom, ze které země jsou výrobky dováženy.

Cla podle účelu se dělí na **fiskální cla**, jejichž cílem je příjem do státního rozpočtu; v současné době se cla pro fiskální účely využívají výjimečně; **ochranná cla**, jejichž cílem

²⁷ FOJTÍKOVÁ, L. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4, s. 151.

je ochrana domácí produkce, **prohibitivní cla**, které jsou charakteristické tím, že jsou vysoká a jejich cílem je znemožnit dovoz; **negociační cla**, která jsou využívána s cílem vytvářet pozici pro vyjednávání; **diferenční cla**, která jsou využívána pro zvýhodnění dopravy, **kontingentní cla**, která jsou platná po určitou dobu a **preferenční cla**, která jsou využívána v rámci integračních seskupení, kdy se mluví o tzv. generalizovaném systému preferencí – GSP.

Účelem **ochranných (protektionistických) cel** je ochrana domácích výrobců před zahraniční konkurencí. Ochranná cla se dále dělí na:

- **Antidumpingová cla** – jedná se o dodatečné clo, které je uvaleno na zboží s nižší cenou než je běžná cena v zemi vývozu a které by mohlo poškodit domácí výrobce;
- **Protisubvenční (vyrovnávací) cla** – tento druh cla je používán v rámci řešení protisubvenčních (vyrovnávacích) opatření, kdy clo je vybíráno za účelem vyrovnání subvence poskytnuté na výrobu či vývoz zboží;
- **Preferenční cla**, která se vyznačují sníženou sazbou a vztahují se na zboží, které pochází ze zemí, kterým bylo uděleno zvýhodnění před ostatními zeměmi; preferenční cla bývají poskytována v rámci Všeobecného systému preferencí WTO;
- **Skleníková cla**, jejichž cílem je ochrana konkrétního (restrukturalizovaného či rozvíjejícího se) odvětví, chránit nově se rozvíjející sektor domácího hospodářství před zahraniční konkurencí;
- **Prohibitivní cla**, jejichž výše by měla být tak vysoká, aby úplně zabránila dovozu vybraného druhu zboží.²⁸

4.1.1.2 Kvóty

Celní kvóty vyjadřují množství zboží (měrnou jednotkou či hodnotou v určitém období), které bylo propuštěno do volného oběhu za sníženou celní sazbu. V Evropské unii jsou používány dva druhy celních kvót:

- **Smluvní celní kvóty**, které lze čerpat prostřednictvím zboží dováženého ze všech třetích zemí,

²⁸ Clo. *Celní správa České republiky* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

- **Preferenční celní kvóty**, které lze čerpat prostřednictvím dovezeného zboží, které má prokázaný původ v jedné zemi či skupině zemí, pro kterou/kté byla kvóta stanovena.

Celní kvóty jsou každý rok vyhlašovány pro všechny členské země Evropské unie. Správu nad celními kvótami vykonávají:

- Generální ředitelství pro daně a celní unii (DG TAXUD),
- Generální ředitelství pro zemědělství (DG AGRI).

Celní stropy vyjadřují množství zboží (vyjádřené měrnou jednotkou či hodnotou v určitém období), které může být v daném období propuštěno do režimu volného oběhu za zvýhodněnou celní sazbu. Rozdíl mezi celními kvótami a celním stropem spočívá v tom, že celní strop umožňuje uplatňovat zvýhodněnou celní sazbu i po překročení stanoveného množství, a to až do okamžiku, kdy je uplatňování snížené celní sazby ukončeno z důvodu podnětu některého ze členských států Evropské unie.

Celní kvóta i celní strop jsou číselně označeny shodně s kódy zboží uvedené v systému TARIC. Většina celních stropů a některé celní kvóty jsou omezeny na zboží, jež je určitého původu.

4.1.1.3 Celní režimy

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008, kterým byl vydán **Modernizovaný celní kodex Společenství** (dále jen MCK), nerozlišuje celně schválené určení a celní režimy, ale v článku 4 odst. 12 definuje pouze celní režimy:²⁹

- a) propuštění do volného oběhu a osvobození od dovozního cla,
- b) zvláštní režimy:
 - tranzit (vnější a vnitřní),
 - uskladnění (dočasné uskladnění, uskladnění v celním skladu, svobodná pásma),
 - zvláštní použití (dočasné použití, konečné použití),
 - zušlechťování (aktivní zušlechťovací styk, pasivní zušlechťovací styk),
- c) vývoz.

²⁹ FOJTÍKOVÁ, L. *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-939-9, s. 82.

Tranzit představuje celní režim, kterému podléhá zboží dopravované pod celním dohledem od jednoho celního úřadu k celnímu úřadu druhému. Je nutné rozlišovat mezi českým zbožím a zahraničním zbožím. České zboží je v režimu tranzitu pod celním dohledem od okamžiku přijetí celního prohlášení do okamžiku jeho vystoupení z tuzemska (zničení, zrušení platnost celního prohlášení). Zahraniční zboží podléhá celnímu dohledu od okamžiku změny jeho celního statutu (tzn. jeho propuštěním do volného oběhu či do svobodného pásma).³⁰

4.1.1.4 Administrativní překážky obchodu

Administrativní překážky obchodu představují případy, kdy byla záměrně použita státní legislativa a administrativa za účelem zkomplikování importu zboží ze zahraničí. Mezi překážky mezinárodního obchodu se řadí:

- exportní subvence (podpora),
- státem zvýhodněné exportní úvěry,
- vývozní záruky.

Výše uvedené nástroje představují **nepřímou finanční podporu**, kterou poskytuje stát svým exportérům, čímž jim často umožňuje prodávat svůj výrobek v zahraničí levněji, než je výrobek prodáván na domácím trhu (tzn. za dumpingové ceny). K překážkám mezinárodního se způsoby, kterými je nepřímo poskytována finanční podpora od státu řadí, neboť často vedou k odvetným opatřením s cílem omezení dovozu takto subvencovaného zahraničního zboží.

System **vývozních licencí** je aplikován většinou u vývozu těch komodit, které mohou být předmětem exportních subvencí, resp. bez vývozní licence nelze v Evropské unii získat exportní subvenci. Vývozní subvence kompenzují rozdíly mezi vyššími vnitřními a nižšími vnějšími cenami zemědělských výrobků a umožňují vývoz z Evropské unie na bázi světových cen. Oblast vydávání dovozních a vývozních licencí, stejně jako poskytování vývozních subvencí podléhá závazkům, které Česká republika, resp. Evropská unie převzala ve Světové obchodní organizaci.³¹

³⁰ SVATOŠ, M. a kol. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2708-0, s. 327.

³¹ FOJTÍKOVÁ, L. *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-939-9, s. 39.

Exportní úvěr podpořený státem může obsahovat jednu ze dvou forem státní podpory: exportní úvěrové pojištění nebo úrokové zvýhodnění, případně obě dvě formy státní podpory současně. Teorie zahraničního obchodu nenalézá pro státní podporu exportu přesvědčivé opodstatnění. Ačkoliv existují některé jednotlivé argumenty pro prospěšnost podpory exportu pro ekonomiku exportující země, negativem jsou přerozdělovací efekty státní podpory exportu v rámci dané ekonomiky a souhrnné negativní důsledky podpory exportu pro světové hospodářství.

V teorii světové ekonomiky jednoznačně převládá přesvědčení o prospěšnosti volného obchodu a o liberalizaci světového obchodu. Pro vybrané nástroje státní podpory exportu lze uvést některé teoretické důvody. Hlavním důvodem, proč stát podporuje export je skutečnost, že export podporují i ostatní státy, jejichž výrobci konkurují vývozcům daného státu, přičemž bez srovnatelné míry státní podpory exportu by byli vývozci vůči svým konkurentům v nerovném postavení.

Dokument v oblasti strategie v oblasti exportu nese označení „**Exportní strategie ČR pro období 2012 – 2020**“. Činnost subjektů v oblasti podpory exportu lze rozdělit do tří okruhů, a to:

- informační služby,
- asistenční služby;
- podpora v oblasti pojištění a financování obchodu, která jako jediná podléhá mezinárodnímu normativnímu rámci.

Vzhledem ke skutečnosti, že podpora exportu je všudypřítomná a odstranění podpory exportu by bylo nereálné, mezinárodní úsilí se soustředí na formulaci vzájemně dohodnutého a respektovaného normativního rámce, jehož cílem je stanovit krajní meze obecně přípustné podpory, jako prevence potenciálních „obchodních válek“ a jejich následným destruktivním důsledkům pro mezinárodní obchod. Pro implementaci dohodnutých pravidel by měl být využit princip minimálního narušení volné konkurence. Výsledkem mezinárodního úsilí, jež probíhalo na půdě OECD, bylo přijetí dokumentu s názvem „Arrangement on Officially Supported Export Credits“ (dále jen **Konsenzus**). Konsenzus upravuje zejména tři základní pilíře státní podpory exportu: státem podpořené **exportní úvěrové pojištění**, poskytování **úrokově zvýhodněných exportních úvěrů** a poskytování tzv. **vázané pomoci**.

Státní politika exportu je upravována Konsenzem, kdy stanoví základní podmínky, společné pro pojištění i úrokově zvýhodněné financování. Specifické otázky, které se týkají pouze jedné z výše uvedených forem, jsou předmětem samostatných ustanovení.

Smyslem podmínek pro úrokově zvýhodněné financování je určit přípustné meze státní podpory poskytované formou úrokového zvýhodnění exportních úvěrů na realizaci exportních transakcí, které se řídí komerčními principy. Podoba státní podpory je státem subvencovaná pevná úroková sazba.³²

Veškeré administrativní procedury ovlivňují mezinárodní obchod. Do obchodní politiky se řadí ty administrativní procedury, které se týkají přímo obchodu, jako např. celní procedury či inspekce před naloděním.

4.2 Podstata antidumpingu a ochrany před subvencovanými dovozy

Evropská komise představuje orgán, který je pověřen provádět antidumpingová a antisubvenční šetření v rámci Evropské unie. Ocitnou-li se výrobci v nepříznivé hospodářské situaci, která může být jednoznačně přičtena vlivu dovozu výrobků na trh v Evropské unii za dumpingové ceny, mohou podat podnět Evropské komisi k zahájení šetření. Obdobným způsobem, vedoucím k zahájení antisubvenčního šetření, mohou výrobci v Evropské unii postupovat, domnívají-li se, že jsou poškozováni zahraničním subjektem, který čerpá specifické subvence.

Antidumpingová resp. antisubvenční opatření lze uložit pouze při splnění následujících podmínek:

- stížnost musí být podána výrobcí produkujícími minimálně 25 % produkce dotčeného výrobku v Evropské unii; část celkové výroby lze vypočítat na základě: výroby, která je v Evropské unii fyzicky umístěna; produkce výrobců, kteří nejsou ve spojení vývozci a dovozci; produkce výrobců nedovážejících daný výrobek ze zemí z dumpingu podezřelých nebo daný výrobek z daných zemí dovážející, ale dovozy jim z důvodu jejich okrajové úrovně nezpůsobují újmu;³³

³² KALINOVÁ, A. *Finanční a právní aspekty obchodních transakcí*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2012. ISBN 978-80-86730-92-9, s. 15.

³³ Evropská komise. *Návod na podání antidumpingového podnětu*.

- v období realizace dotazníkového šetření zahájeného Evropskou komisí po zahájení šetření se nesmí proti stížnosti vyjádřit výrobci vyrábějící větší objem výroby obdobného výrobku než procento výrobců, jež stížnost podpořili,³⁴
- prokázání dumpingu resp. skutečnosti, že byla čerpána specifická subvence,
- dovozy sledovaného výrobku způsobily či hrozí způsobit újmu významné části evropského průmyslového odvětví;
- prokázání příčinné souvislosti mezi vzniklou újmou a sledovanými dovozy,
- uložení opatření není proti zájmu Evropské unie, kdy zájem Evropské unie je posuzován se zohledněním mj. stanovisek zpracovatelů, dovozců či spotřebitelů.

Újma může být prokázána řadou ukazatelů: např. objemem výroby, výrobní kapacitou, prodejními cenami, ziskovostí, podílem na trhu, vývojem cen v neprospěch stěžovatelů apod.

Žadatelem podávajícím podnět může být jakákoliv fyzická či právnická osoba, sdružení bez právní subjektivity či ad hoc sdružení, které bylo vytvořeno za účelem zastupování jednotlivých společností s cílem shromáždění nezbytných informací a předložit je Komisi. Komisi jsou požadovány následující informace tvořící podnět:

- obecné informace tj. identifikace žadatele, země původu, ostatní známé dotčené strany,
- evidentní důkazy o údajném dumpingu,
- evidentní důkazy o údajné újmě, jež byla způsobena výrobnímu odvětví Evropské unie,
- evidentní důkazy o příčinné souvislosti mezi údajným dumpingem a újmou.³⁵

Podle dosavadních zkušeností disponují nejlepšími předpoklady pro prosazení případu údajného dumpingu evropské sdružení, neexistuje-li evropská konfekce či národní sdružení, podnět může být Komisi předložen i jednotlivými společnostmi.

Regionální antidumpingové šetření může být zahájeno za podmínky velké tržní izolace určitého regionu, jež může být velikosti části země, země či několika zemí

³⁴ KALÍNSKÁ, E. a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8, s. 114.

³⁵ Evropská komise. *Návod na podání antidumpingového podnětu*.

dohromady, v důsledku které lze výrobce tohoto regionu považovat za poškozené odvětví v případě, že do daného regionu jsou soustředěny vývozy.³⁶

Pro podání regionálního podnětu ve věci údajného dumpingu musí být splněny následující podmínky:

- výrobci daného výrobku představují prodejce veškeré či téměř veškeré (více než 80 %) produkce regionu,
- regionální poptávka není v podstatné míře (méně než 20 %) kryta dodávkami výrobců mimo Evropskou unii;
- existence koncentrace dumpingových dovozů (více než 80 %) daného výrobku do daného regionu;
- v důsledku dumpingových dovozů vzniká újma všem či téměř všem (více než 80 %) výrobcům daného regionu.³⁷

Popis výrobku, kterého se údajný dumping týká, by měl být úplný tak, aby byl vyloučen jakýkoliv spor v oblasti definice daného výrobku. Podnět by v kapitole výrobku měl obsahovat zejména následující body:

- kódy kombinované nomenklatury daného výrobku,
- popis výrobního procesu a uvedení, zda v Evropské unii či exportních zemích jsou uplatňovány i jiné výrobní procesy,
- fyzická charakteristika a další vlastnosti daného výrobku,
- popis výrobku a segmentu trhu (rozhodující tržní faktor, cykličnost trhu, cenová pružnost poptávky, vnímání výrobku spotřebitelem ad.),
- odbytové kanály.³⁸

Existuje-li daný výrobek v různých typech či druzích, měl by žadatel uvést důvody pro zařazení všech typů daného výrobku do definice výrobku v rámci antidumpingového řízení a dále uvést, zda všechny typy či druhy lze považovat za jediný výrobek v rámci antidumpingového řízení. Byly-li v souvislosti s daným výrobkem realizovány antidumpingová řízení či podněty v Evropské unii či mimo Evropskou unii, žadatel uvede známé podrobnosti těchto řízení či podnětů.

³⁶ Evropská komise. *Návod na podání antidumpingového podnětu.*

³⁷ Evropská komise. *Návod na podání antidumpingového podnětu.*

³⁸ Evropská komise. *Návod na podání antidumpingového podnětu.*

Žadatel uvede seznam celních sazeb vztahujících se daný výrobek a známé celní režimy platné pro dovoz výrobku do Evropské unie vč. aktuálních změn v těchto oblastech.

V závěru je nutné, aby žadatel dospěl k závěru, že výrobek údajně do Evropské unie dovážený za dumpingové ceny je natolik podobný, že je s to konkurovat výrobku vyráběného a uváděného na trh v Evropské unii žadatelem. Pro importované zboží a zboží v Evropské unii vyráběné platí, že se musí z technického hlediska jednat o „obdobné výrobky“.³⁹

U každé země, ze které je daný výrobek dovážen (včetně jiné země, je-li k vývozu využita jiná země, než země, ve které byl výrobek vyroben), musí žadatel uvést kontaktní údaje (název, telefon, fax, adresa) na všechny známé výrobce či vývozce.

Žadatel dále uvede kontaktní údaje na jemu známé dodavatele, uživatelská odvětví, spotřebitele či sdružení spotřebitelů v Evropské unii.

4.3 Antidumpingové a antisubvenční opatření jako součást Společné obchodní politiky Evropské unie a opatření WTO

4.3.1 Společná obchodní politika Evropské unie

Uplatňování antidumpingových a antisubvenčních opatření představuje výlučnou pravomoc Společné obchodní politiky Evropské unie, která byla Lisabonskou smlouvou (vstup v účinnost 1. 12. 2009) zařazena mezi vnější činnosti. Evropská unie se jako integrační seskupení vyznačuje charakteristikami, mezi které kromě konvergence hospodářské politiky patří také sjednocování vnějších činností Evropské unie.

Společná obchodní politika Evropské unie je založena na jednotném postupu v obchodních vztazích se třetími zeměmi, který je vyjádřen prostřednictvím následujících nástrojů:

- jednotný celní sazebník,
- jednotný exportní a importní režim,
- uzavírání obchodních dohod s obchodními partnery pouze na úrovni Evropské unie.⁴⁰

³⁹ Evropská komise. *Návod na podání antidumpingového podnětu*

⁴⁰ KALÍNSKÁ, E. a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8.

K ochraně vnitřního trhu jsou v rámci společné obchodní politiky využívány nástroje zkonstruované a fungující na základě pravidel mnohostranného obchodního systému.

Obsahem celního kodexu jsou celní předpisy užívané jednotně na celém území Evropského společenství. Obsahem celních předpisů jsou práva a povinnosti osob v souvislosti s celním řízením, pravidla pro jednotný celní sazebník, stanovení preferenčního původu, celní ohodnocení a celní určení zboží a podmínky pro celní režim.⁴¹

Modernizovaný komunitární celní kodex (Modernized Community Customs Code – MCC) nově vytváří elektronické celní prostředí a zvyšuje konvergenci informačních systémů celních orgánů 28 členských států Evropské unie; obsahuje celní postupy členských států.⁴²

Celní sazebník Evropské unie vychází z Harmonizovaného systému WTO; doplňuje celní nomenklaturu o statistickou nomenklaturu a šestimístnou specifikaci zboží na desetimístnou pro možnost využití sazebníku pro statistické účely na celé unijní úrovni, jedná se tedy o **integrovaný celní sazebník** označovaný **TARIC**.

Kromě výše uvedených nástrojů uplatňuje Evropská unie v rámci společné obchodní politiky **nástroje na jinou než celní ochranu trhu**, tzv. „**trade defence instruments**“. Účelem těchto nástrojů je ochrana proti nepoctivému obchodu či proti negativním dopadům dovozu velkého množství určité položky.⁴³

Nejvýznamnější „trade defence instruments“ představují **antidumpingová a antisubvenční** (vyrovnávací) **opatření**, jejichž pravidla jsou odvozena od pravidel mnohostranného obchodního systému. Uvalení těchto opatření způsobuje dočasné zhoršení přístupu dovozu na trh Evropské unie, přičemž opatření jsou zaměřena na vybraný dovoz z vybrané země či od vybraného dodavatele.

Dále mohou být v rámci společné obchodní politiky Evropské unie aplikována **ochranná opatření**, jejichž pravidla respektují dohodu WTO v této oblasti. Ochranná opatření mohou být aplikována pouze v případě ohrožení domácího hospodářství z důvodu

⁴¹ KALÍNSKÁ, E. a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8

⁴² Modernizovaný celní kodex Společenství. Eur-lex.europa.eu [online]. 24. 2. 2014 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3Aado0001>

⁴³ KALÍNSKÁ, E. a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8, s. 136.

dramatického nárůstu dovozu. Potenciální újma či hrozba musí být prokázána a ochranné opatření musí mít plošný charakter, tzn., že aplikace tohoto opatření se musí vztahovat na všechny dovozy daného zboží bez ohledu na původ tohoto zboží.⁴⁴

Do skupiny antidumpingových a antisubvenčních opatření se řadí taktéž systém **automatických dovozních licencí**, které souvisí zejména s výrobky z oceli; automatické dovozní licence jsou vydávány v souladu s odpovídající dohodou WTO. Dalšími opatřeními jsou ochrana před poskytováním dotací a před nekalými cenovými praktikami, které způsobují újmu leteckým dopravcům. Je-li prokázáno subvencování leteckých dopravních služeb, které jsou dodávány do Evropské unie či cenové podbízení, zahraničnímu dopravci jsou uložena **nápravná opatření**.

Společná obchodní politika je prováděna na základě Smlouvy o fungování Evropské unie, podle části první, hlavy I, článku 3, odst. 1, písm. e), kde je vymezena pravomoc; podle článků 206 a 207 (kompetenční normy), článku 218 (postup pro uzavírání dohod s třetími zeměmi či s mezinárodními organizacemi).

Společná obchodní politika je vykonávána Evropskou komisí, stanovující a prosazující priority a cíle Evropské unie v souladu se zásadami pro vnější činnost Evropské unie stanovené Lisabonskou smlouvou a v souladu se směry vytyčenými Radou ministrů.

Antidumpingová a antisubvenční řízení jsou v rámci Evropské unie prováděna výhradně Evropskou komisí, která koná na základě písemného podnětu, jež byl podán fyzickou či právnickou osobou či sdružením bez právní subjektivity jednající jménem výrobního odvětví. Výrobci v České republice mají možnost své požadavky v oblasti ochrany před dumpingovými či subvencovanými dovozy uplatňovat prostřednictvím příslušného výrobního odvětví Evropské unie. Podmínkou pro možnost uplatnění je disponovat podporou výrobců Evropské unie ve výši minimálně 25 % celkové výroby Evropské unie.

4.3.2 Světová obchodní organizace (WTO)

Pro zjišťování dumpingu, resp. specifických subvencí a případné uložení opatření postupují všechny členské státy WTO podle mezinárodních pravidel. Tato pravidla jsou

⁴⁴ KALÍNSKÁ, E. a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8, s. 136.

zakotvena v **Dohodě o provádění článku VI GATT 1994** (Antidumpingová dohoda) a v **Dohodě o subvencích a vyrovnávacích opatřeních**. Světová obchodní organizace představuje mezinárodní organizaci, jejímž cílem je prosazování liberalismu ve světovém obchodě a podporování myšlenky multilaterismu.

Evropská unie zaujímá v rámci WTO zvláštní postavení, které je charakteristické následujícími znaky:

- Evropská unie vystupuje v rámci vyjednávání ve WTO jako jeden celek s jednotnou pozicí v oblastech liberalizace světového obchodu, vyplývající z realizace společné obchodní politiky,
- v rámci rozhodovacího procesu má každá z členských zemí Evropské unie jeden rozhodovací hlas,
- členské země jsou oprávněny přijímat mnohostranné závazky pouze v souladu se společnou obchodní politikou Evropské unie.⁴⁵

Legislativa Evropské unie v oblasti antidumpingových a antisubvenčních opatření je upravena následujícími nařízeními:

- Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 ze dne 30. 11. 2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropské unie,
- Nařízení Rady (ES) č. 597/2009 ze dne 11. 6. 2009 o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy Evropské unie.

4.4 Hlavní role aktérů antidumpingového a antisubvenčního řízení

Příloha 1 A Dohody o zřízení WTO (dále jen Dohoda o WTO), která byla schválena rozhodnutím Rady dne 22. prosince 1994 o uzavření dohod jménem Evropského společenství v rámci Uruguayského kola mnohostranných jednání, obsahuje mimo jiné následující dohody:⁴⁶

- Všeobecnou dohodu o clech a obchodu (GATT; z roku 1994),
- Dohodu o zemědělství,
- Dohodu o provádění článku VI GATT 1994 (dále jen antidumpingová dohoda 1994),

⁴⁵FOJTÍKOVÁ, L. *Společné politiky EU*. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-939-9.

⁴⁶Nařízení rady (ES) č. 597/2009 ze dne 11. června 2009 o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.

- Dohodu o subvencích a vyrovnávacích opatřeních (dále jen dohoda o subvencích).

Pro zajištění řádného a průhledného uplatňování pravidel stanovených ve výše uvedených dohodách, bylo nutno přijmout dvě oddělená nařízení, jež dostatečně podrobně stanoví prováděcí předpisy k oběma nástrojům ochrany obchodu.

Pro zjištění existence subvence musí být prokázáno, že z veřejných zdrojů na území některé země byl poskytnut finanční příspěvek či že existuje jakýkoliv způsob příjmové či cenové podpory ve smyslu článku XVI GATT 1994 a že tímto byla příjemci poskytnuta výhoda.

V případech, kdy v dané zemi obvyklé podmínky převládající na trhu neexistují, by pro výpočet výhody vzniklé příjemci měly být **srovnatelné ukazatele** stanoveny úpravou podmínek převládajících v dané zemi na základě činitelů, které v uvedené zemi skutečně existují. Nastane-li situace, že odpovídající ceny či náklady neexistují, či jsou nespolehlivé, pak je třeba stanovit vhodný srovnávací základ podle podmínek na jiných trzích.

Při prokazování, že objem a ceny daných dovozů představují příčinu újmy způsobené výrobnímu odvětví Společenství, je nezbytné přihlídnout k účinkům ostatních činitelů, zejména pak k převažujícímu stavu a trhu v evropském Společenství.

Na základě **Nařízení rady (ES) č. 597/2009 ze dne 11. června 2009 o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků** ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství pro vyrovnání subvencí, které byly přímo či nepřímo poskytnuty na zhotovení, výrobu, vývoz či přepravu jakéhokoliv výrobku, jehož propuštění do volného oběhu ve Společenství působí újmu, může být nařízeno **vyrovnávací clo**.

Nedovází-li se výrobek bezprostředně ze země původu, ale ze země, která jedná jako prostředník, je/jsou daný obchod či obchody považován/y za obchod či obchody mezi zemí původu a Evropským společenstvím.

Subvence byla poskytnuta, pokud je příjemci poskytnuta výhoda následujícími způsoby:

- některá vláda v zemi původu či vývozu poskytla finanční příspěvek, a to buď formou přímého převodu peněžních prostředků či možnými přímými převody peněžních prostředků či závazků (např. záruky půjček) či vláda prominula či nevybrala své jinak splatné příjmy; (osvobození vyvážených výrobků od cla či daní, kterým podléhají obdobné výrobky určené pro domácí spotřebu či vrácení

tohoto cla a daní až do částky, která nepřesáhne výši, jež byla skutečně uložena, není považováno za subvenci, bylo-li osvobození poskytnuto za podmínek uvedených v přílohách I, II a III Nařízení); jedná se o situaci, kdy vláda dodává zboží či poskytuje služby, které nejsou součástí obecné infrastruktury, či nakupuje zboží; jedná se o následující situace, kdy vláda: provádí platby do mechanismu financování či pověří soukromý subjekt výkonem jedné či více funkcí uvedených v bodech výše, které by jinak byly svěřeny vládě, nebo jejich výkon takovému subjektu nařídí, přičemž jejich výkon se neliší od jednání vládou obvykle prováděný;

- vyskytuje se jakákoliv forma příjmové či cenové podpory ve smyslu článku XVI GATT 1994.

Subvence mohou být napadnuty pouze tehdy, jedná-li se o **specifické subvence**, přičemž určení, zda se jedná o subvenci specifickou pro některý podnik, výrobní odvětví či pro skupinu podniků či výrobních odvětví v působnosti orgánu, který ji poskytuje, se určuje podle následujících zásad:

- a) o specifickou subvenci se jedná, pokud orgán, který subvenci poskytuje či právní předpisy, kterými se tento orgán řídí, výslovně omezují přístup k subvenci na určité podniky,
- b) v případě, že orgán poskytující subvenci či právní předpisy, jimiž se tento orgán řídí, stanoví objektivní kritéria či podmínky pro vznik nároku na poskytnutí subvence, pro její výši, nejedná se o specifickou subvenci za podmínky, že nárok na subvenci vzniká automaticky a pokud jsou kritéria a podmínky přesně dodržována,
- c) pokud se podle zásad uvedených v písmenech a) a b) subvence zdá jako nspecifická a přesto existují důvody k domněnce, že by se ve skutečnosti mohlo jednat o subvenci specifickou, je možno vzít v úvahu jiné činitele; tyto činitele představují využití subvenčního programu omezeným množstvím určitých podniků, převážné využití určitými podniky, poskytnutí nepřiměřeně vysokých subvencí určitým podnikům a způsob, jakým orgán subvenci poskytující vykonal při rozhodování o poskytnutí subvence správní uvážení; v tomto ohledu je přihlíženo zejména k informacím o četnosti odmítnutí či schválení žádostí o subvence a k důvodům těchto rozhodnutí; v úvahu je přitom nutno vzít rozsah

diverzifikace hospodářské činnosti v působnosti orgánu poskytujícího subvence a délku využívání subvenčního programu.

Za objektivní kritéria či podmínky (ad b)) jsou považována kritéria či podmínky hospodářské povahy, které jsou využívány plošně, jsou neutrální a nezvýhodňují určité podniky (jako např. velikost podniku či počet zaměstnanců).

Za specifickou subvencí je považována subvence omezená na určité podniky ve vymezené územní oblasti v působnosti poskytujícího orgánu. Za specifické subvence jsou dále považovány případy:

- subvence, jejichž poskytnutí právně či fakticky, výhradně nebo kromě dalších podmínek je odvislé od vývozní výkonnosti,
- subvence, jejichž poskytnutí výhradně či kromě dalších podmínek je odvislé od přednostního použití domácího výrobku před dováženým.

Za specifickou subvencí naopak není považováno stanovení či změna obecně platných daňových sazeb orgány veřejné moci na všech úrovních, které k tomu jsou oprávněny. Určení, že se jedná o specifickou subvencí, musí být průkazně doloženo.

Výše napadnutelných subvencí se vypočte na základě výhody, kterou získal příjemce subvence a která bude zjištěna za posuzované období. Tímto obdobím je zpravidla poslední obchodní rok příjemce subvence, může jím však být také jiné časové období v délce nejméně šesti měsíců, které předchází dni zahájení šetření a pro něž jsou k dispozici spolehlivé finanční a ostatní údaje.

Při **výpočtu výhody vzniklé příjemci subvence** je postupováno podle následujících pravidel:⁴⁷

- poskytnutí účasti na základním kapitálu vládou je považováno za výhodu pouze v případě, že danou investicí lze považovat za poskytnutou v rozporu s obvyklou investiční praxí soukromých investorů na území země původu či vývozu;
- **vládní půjčka** je považována za výhodu pouze v případě, existuje-li rozdíl mezi částkou, kterou platí příjemce půjčky za její poskytnutí a částkou, kterou by zaplatil za obchodní půjčku srovnatelného charakteru, jež by mohl získat skutečně na trhu; za výhodu je považován rozdíl mezi těmito dvěma částkami;

⁴⁷ Nařízení rady (ES) č. 597/2009 ze dne 11. června 2009 o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

- **vládní záruka půjčky** je považována za výhodu pouze neexistuje-li rozdíl mezi částkou, kterou podnik získávající záruku platí za půjčku s vládní zárukou a částkou, kterou by podnik zaplatil za obchodní půjčku srovnatelného charakteru bez vládní záruky; za výhodu je považován rozdíl mezi těmito dvěma částkami, upravený s ohledem na rozdíly ve výši poplatků;
- dodání zboží či poskytnutí služeb či nákup zboží vládou jsou považovány za výhodu pouze v případě, že plnění bylo poskytnuto za cenu nižší, než činí cena přiměřená a že výrobky byly nakoupeny za cenu vyšší než přiměřenou. Přiměřenost odměny je určována s ohledem na podmínky, jež převládají na trhu s danými výrobky či službami v zemi dodání výrobků, poskytnutí služeb či nákupu výrobků.

Zjištění způsobené újmy se zakládá na skutečných důkazech, přičemž zahrnuje objektivní přezkum objemu dovozu subvencovaných výrobků a účinku dovozu subvencovaných výrobků na ceny obdobných výrobků na trhu evropského Společenství a následného vlivu dovozu těchto dovozů na výrobní odvětví Společenství. Je přezkoumáváno, zda došlo k významnému zvýšení dovozu těchto výrobků v absolutních hodnotách či v poměru k výrobě či spotřebě v evropském Společenství. Jde-li o účinek dovozu subvencovaných výrobků na ceny, přezkoumá se, zda ve srovnání s cenou obdobného výrobku výrobního odvětví společenství existuje značné cenové podbízení ze strany dovezených subvencovaných výrobků či zda tyto dovozy jinak významnou měrou způsobily pokles cen či zabránily významnou měrou jejich růstu, ke kterému by jinak došlo.

Jsou posuzovány všechny relevantní hospodářské činitele a ukazatele, které ovlivňují stav daného výrobního odvětví, včetně následujících skutečností: skutečnosti, že výrobní odvětví do té doby nepřekonalo účinky subvencování či dumpingu; výše napadnutelných subvencí; skutečného a možného poklesu prodejů, zisku, výroby, podílu na trhu, produktivity, návratnosti investic, vytížení kapacit; činitelů ovlivňujících vývoj cen v evropském Společenství; nepříznivých účinků (skutečných a potencionálních) na pohyb peněžních prostředků, stav zásob, zaměstnanost, mzdy, hospodářský růst ad.

5 Zhodnocení efektivity protekcionistických nástrojů v rámci dumpingového opatření ČR a EU

Obsahem kapitoly jsou jednak aktuální případy antidumpingových a antisubvenčních opatření ze strany České republiky a Evropské unie, v další části pak zhodnocení efektivity uplatňovaných protekcionistických nástrojů.

Evropské společenství (předchůdce Evropské unie) se s problematikou dumpingu potýkalo již od prvních let svého založení. Důraz byl kladen na dumpingové dovozy, které působily škody významného rozsahu producentům Evropského společenství. Byly-li antidumpingové dovozy ponechány bez reakce, získávali vývozci ze třetích zemí nespravedlivou konkurenční výhodu, využitelnou s negativními důsledky pro průmysl Evropského společenství.

Antidumpingové řízení má následující schéma:

Po podání stížnosti je stížnost zkoumána Evropskou komisí, která do 45 dnů rozhodne o zahájení šetření. V rámci zahájení šetření dochází k publikování oznámení o zahájení šetření v Úředním věstníku; délka šetření činí maximálně 15 měsíců; po 60 dnech, ne však později než 9 měsíců od data, kdy bylo zahájeno šetření, může dojít k přijetí prozatímního opatření a to může být publikováno v Úředním věstníku v následujících formách: přijetím konečného antidumpingového cla či přijetím závazku (obojí obvykle s platností na 5 let) či bez přijetí opatření. V průběhu platnosti konečného opatření mohou být provedeny následující druhy přezkumů:⁴⁸

- prozatímní přezkum z podnětu některé zúčastněné strany,
- přezkum pro nového vývozce z podnětu nově dotčené zúčastněné strany,
- přezkum předtím, než pozbude platnosti před vypršením pětileté doby platnosti opatření s cílem jejího dalšího prodloužení,
- antiabsorbční šetření s cílem přezkoumání, zda došlo k promítnutí uloženého antidumpingového cla do cen výrobku, tzn., zda nebylo „absorbováno“ výrobcem či vývozcem,
- šetření proti obcházení s cílem přijetí opatření k zamezení obcházení přijatého antidumpingového opatření.

⁴⁸ MPO © 2005-2016. Antidumping v Evropské unii. *Mpo.cz* [online]. 19. 12. 2012 [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument7567.html>

Platnost cla může být pozastavena. Nebyla-li po pěti (a více) letech platnost konečného antidumpingového opatření prodloužena, antidumpingové clo přestává být vybíráno.

5.1 Přehled antidumpingových, antisubvenčních a ochranných šetření a opatření

V roce 2015 došlo k mírnému nárůstu počtu platných opatření oproti roku 2014, přičemž počet šetření, která probíhala, na konci roku 2015 odpovídal počtu šetření na konci roku 2014. Ačkoliv došlo ke snížení počtu nově zahájených případů, oproti roku 2014 došlo k výraznému zvýšení počtu zahájených přezkumů. Téměř čtvrtina přezkumů byla tvořena případy šetření proti obcházení vyrovnávacích opatření.

Na konci roku 2015 bylo v Evropské unii v platnosti 87 antidumpingových opatření a 11 antisubvenčních opatření. Ovlivněno těmito opatřeními bylo v roce 2015 celkem 0,25 % celkového dovozu Evropské unie.

V roce 2015 Evropská komise zahájila 14 nových šetření, z nichž v rámci deseti řízení bylo rozhodnuto o uložení prozatímních cel, jedenáct případů bylo uzavřeno s rozhodnutím o uložení konečných cel, tři šetření byla uzavřena bez přijetí opatření.

Přezkumná šetření představují hlavní část práce útvarů Evropské komise zabývající se ochranou obchodu. Jsou rozlišovány následující druhy přezkumných šetření:

- přezkumy před pozbytím platnosti,
- prozatímní přezkumy,
- „jiné“ prozatímní přezkumy,
- přezkumy pro nové vývozce,
- absorpční šetření,
- šetření namířená proti obcházení opatření.

Přezkumy před pozbytím platnosti jsou realizovány na základě čl. 11 odst. 2 antidumpingového nařízení a čl. 18 antisubvenčního nařízení, kterými se stanoví pozbytí platnosti opatření po pěti letech, neukáže-li přezkum před pozbytím platnosti, že by opatření měla být zachována v původní podobě. V roce 2015 došlo u čtyř opatření k automatickému pozbytí platnosti, neboť uplynula jejich pětiletá lhůta trvání. V témžeroce Evropská komise zahájila 13 přezkumů před pozbytím platnosti.

U 13 přezkumů bylo rozhodnuto o uzavření s potvrzením cla na období dalších pěti let, 2 přezkumy byly uzavřeny s rozhodnutím o ukončení opatření.

Prozatímní přezkumy jsou upraveny v čl. 11 odst. 3 antidumpingového nařízení a čl. 19 antisubvenčního nařízení, které stanoví možnost realizovat přezkum opatření během doby platnosti těchto opatření. Přezkumy mohou být omezeny na aspekty dumpingu/subvencování nebo újmy. V průběhu roku 2015 zahájila Evropská komise celkem 11 prozatímních přezkumů; 6 prozatímních přezkumů bylo uzavřeno s rozhodnutím o potvrzení či o změně cla. Žádný prozatímní přezkum nebyl uzavřen s rozhodnutím o ukončení opatření.

„Jiné“ prozatímní přezkumy představují přezkumy nespádající do působnosti čl. 11 odst. 3 antidumpingového nařízení či čl. 19 antisubvenčního nařízení. V průběhu roku 2015 Evropská komise nezahájila „jiný“ prozatímní přezkum.

Přezkumy pro nové vývozce jsou upraveny v čl. 11 odst. 4 antidumpingového nařízení a čl. 20 antisubvenčního nařízení, jsou určeny pro „nováčky“ a „zrychlené“ přezkumy; jsou realizovány tak, aby bylo možno určit individuální dumpingové rozpětí či individuální vyrovnávací clo pro nové vývozce nevyvážející výrobek v období šetření, kteří sídlí v dané zemi vývozu. Podmínkou je prokázání ze strany vývozců, že jsou opravdu novými vývozci a že opravdu začali vyvážet do Evropské unie až po období šetření. Těmto vývozcům lze vypočítat individuální clo, na obvykle nižší úrovni, než činí clo celostátní. V roce 2015 byl zahájen jeden přezkum pro nové vývozce a jeden přezkum byl uzavřen.

Absorpční šetření jsou realizována na základě čl. 12 antidumpingového nařízení a čl. 19 odst. 3 antisubvenčního nařízení, za podmínky disponování dostatečnými informacemi o snížení vývozních cen po skončení původního šetření a před nebo po zavedení opatření, nebo o skutečnosti, že realizací opatření nedošlo k žádnému nebo jen k nedostatečnému zvýšení cen při dalším prodeji či pozdějších prodejních cen dováženého výrobku v Evropské unii. Cílem je přezkoumání účinku opatření na výše uvedené ceny. Za účelem zohlednění nižších vývozních cen mohou být dumpingová rozpětí přepočítána a clo zvýšeno.

5.2 Antidumpingová opatření na dovoz výrobků z oceli

V současné době představuje jeden z nejaktuálnějších problémů v oblasti uplatňování antidumpingových opatření problematika dumpingové oceli z Číny.

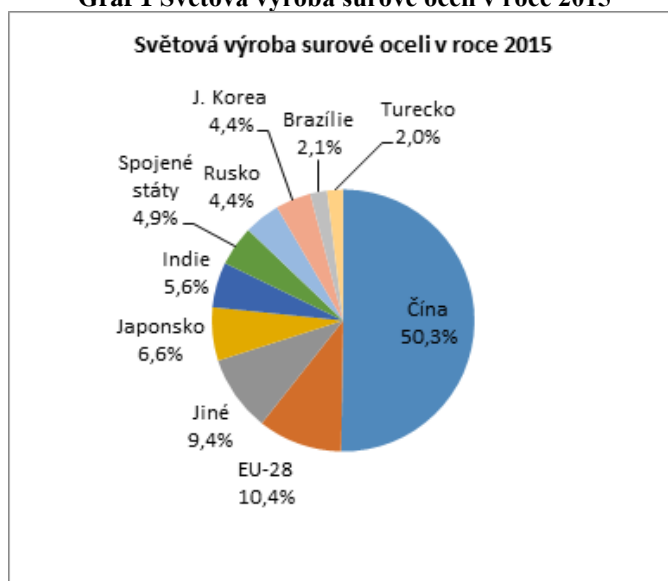
5.2.1 Úvod do problematiky

Výrobky z oceli představují tradiční artikl zahraničního obchodu, nicméně převážná většina výrobců je závislá na exportu své produkce. V ocelářském průmyslu došlo ke změnám spočívajícím ve vzniku strategických aliancí, jež lze považovat za trend ve strategiích řešení existence ocelářství na globalizovaném trhu, charakteristickém nárůstem konkurence a internacionalizace vlastnických struktur.

Evropská unie představuje po Číně druhého největšího výrobce oceli, kdy ročně je v členských státech vyprodukováno cca 170 milionů tun surové oceli. Evropské ocelářství je charakteristické vedoucím postavením v segmentu technologicky vysoce specializovaných výrobků a moderními, energeticky a uhlíkově účinnými závody se širokou sítí vývojových pracovišť; výrobky ocelářského průmyslu Evropské unie jsou schopny vykrývat úzké segmenty světového trhu. Ačkoliv potenciál evropského ocelářství je silný, v posledních letech se do objemu celosvětové poptávky promítalo hospodářské zpomalení v Číně a s tím související dramatický vzrůst objemu volných výrobních kapacit v některých třetích zemích, zejména pak v Číně (odhad nadměrné kapacity 350 milionů tun).⁴⁹

⁴⁹ Evropská komise: *Sdělení komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance. Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst.*

Graf 1 Světová výroba surové oceli v roce 2015

Zdroj: Evropská komise: Sdělení komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance. Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst

V důsledku nadvýroby oceli došlo ke dramatickému nárůstu vývozu, destabilizaci světových trhů s ocelí a stlačení celosvětových cen této komodity. V posledních letech v Evropské unii dramaticky vzrostl import čínské oceli, v důsledku čehož se tržní ceny některých ocelářských výrobků propadly až o 40 %.⁵⁰ Ačkoliv poptávka po hotových hutních výrobcích ve II. pololetí roku 2015 rostla, ceny hotových hutních výrobků významně poklesly. Za primární příčinu tohoto stavu byly Odvětvovým svazem Hutnictví železa (OSHŽ) označeny zejména nadbytečné kapacity čínských producentů oceli, které jsou v současné době odhadovány na více než 400 milionů tun oceli. Exportnímu tlaku z Číny je vystaven taktéž ocelářský průmysl v České republice.⁵¹

Některé třetí země v důsledku extrémního nárůstu importu čínské oceli zavedly omezení obchodu a další formy obchodních překážek. Nadměrné kapacity vedly ke vzniku vlny nekalých obchodních praktik v oblasti obchodu s ocelí, na které Komise reagovala zahájením deseti šetření v roce 2015 a začátkem roku 2016.

Pro kompenzaci škodlivých účinků dumpingu na sektor evropského ocelářství zavádí Komise rekordní počet opatření na ochranu obchodu. V průběhu posledních let

⁵⁰ Evropská komise: *Sdělení komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance. Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst* s. 3.

⁵¹ Business Media CZ ©. Dumpingová ocel z Číny ohrožuje i české hutnictví. *Technickytydenik.cz* [online]. 22. 9. 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: http://www.technickytydenik.cz/rubriky/archiv/dumpingova-ocel-z-ciny-ohrozuje-i-ceske-hutnictvi_37119.html

se tempo přijímání opatření zvyšuje z pěti opatření v roce 2014 na sedm opatření v roce 2015. V roce 2016 činil počet opatření na ochranu obchodu s výrobky z oceli celkem 37, z toho šestnáct opatření se vztahovalo k dovozům z Číny. Ze strany Komise jsou mobilizovány i **doplňující nástroje**, například zahájení šetření v případě hrozící újmy. Dále byly zavedeny registrace dovozu ještě před přijetím prozatímních opatření. Při splnění příslušných právních podmínek je Komise schopna se zpětnou účinností ukládat konečná antidumpingová cla tři měsíce před přijetím prozatímních opatření.⁵²

Ocelářství Evropské unie je kromě stávajících dumpingových dovozů z Číny ohroženo v případě, že by Číně byl udělen **status tržní ekonomiky**. Získání statusu tržní ekonomiky představuje jeden z největších současných obchodních zájmů Číny vůči Evropské unii. Na základě Čínského přístupového protokolu do Světové obchodní organizace (WTO), kterým se Čína stala členem WTO, přijala na dobu patnácti let status netržní ekonomiky (toto období skončilo 11. prosince 2016). Význam konceptu statutu tržní ekonomiky souvisí zejména s uplatňováním antidumpingových opatření a s tím související problematikou uvalování cel. Evropskou unií byl za tímto účelem iniciován proces průběžného monitoringu změn v čínské ekonomice v souvislosti s možností udělení Číně statusu tržní ekonomiky ještě před uplynutím stanovené doby pěti let. Podle analýzy provedené Evropskou komisí v roce 2011, nemá Čína doposud nárok na garantování statusu tržní ekonomiky.⁵³

Vedení Číny trvá na tom, že splnilo smluvní závazky, které souvisí s uznáním statutu tržní ekonomiky Číně a že nyní je na řadě Evropská unie. Evropský parlament však v květnu 2016 velkou většinou hlasů klasifikaci tržní ekonomiky odmítl přiznat. Své rozhodnutí zdůvodnil obavami ze ztráty pracovních míst a ze zaplavení evropského trhu čínskou ocelí.⁵⁴

Metalurgie v Evropské unii (včetně České republiky) musí navíc splňovat požadavky navrhované reformy Evropského systému s emisními povolenkami.

⁵² Evropská komise: *Sdělení komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance. Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst* s. 4.

⁵³ VAŇÁČEK, M. *Role Evropské unie v procesu úsilí Čínské lidové republiky získat status tržní ekonomiky*. DP. Brno, 2012. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/182164/fss_m/Diplomova_prace_182164.txt

⁵⁴ OUR MEDIA a.s. © 2009-2017. O přiznání statusu tržní ekonomiky Číně vláda rozhodne v září. *Parlamentnilisty.cz* [online]. 11. 7. 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/O-priznani-statusu-trzni-ekonomiky-Cine-vlada-rozhodne-v-zari-444263>

Odvětvový svaz Hutnictví železa označil rok 2015 za nejhorší období za posledních 25 let, což vyplývá ze skutečnosti, že ve 4. čtvrtletí roku 2015 byla 1 tuna čínské oceli nabízena za méně než poloviční ceny oproti cenám evropským.⁵⁵

Podle současné praxe může být určitá země považována za zemi s tržním hospodářstvím, splňuje-li pět kritérií, a to:

- konvertibilita měny daného státu do měn ostatních států,
- míra, do které jsou mzdové sazby v daném státě určeny svobodným vyjednáváním mezi pracovníky a managementem,
- míra, do jaké je povolen podíl zahraničních investic či dalších investic zahraničních firem v daném státě,
- rozsah vládní kontroly v oblastech rozdělování zdrojů, cenové politiky firem a výstupním rozhodováním těchto firem,
- jakékoliv další faktory, které by byly administrativou považovány za vhodné k uvážení.⁵⁶

Kromě výše uvedených kritérií existuje další pětice kritérií, která ačkoliv nejsou explicitně uvedena v textu žádného legislativního předpisu Evropské unie, jsou však de facto rozhodující při posuzování statusu tržní ekonomiky konkrétního státu jako celku.⁵⁷ Kritérii, kterými Evropská unie podmiňuje udělení statusu tržní ekonomiky státu se stávajícím kontrolovaným hospodářstvím, jsou:

- nízká míra vlivu vlády v oblasti přidělování zdrojů a rozhodování podniků, a to přímého či nepřímého vlivu realizovaného např. uplatňováním státem stanovených cen, diskriminací v daňových, obchodních či měnových systémech;
- neexistence státem způsobených narušení podnikatelské činnosti spojené s privatizací, nevyužívání netržních obchodních či kompenzačních systémů (např. výměnného obchodu);
- existující a realizované průhledné a nediskriminační obchodní právo zabezpečující vhodné řízení podniků (spočívající např. v uplatňování mezinárodních účetních

⁵⁵ Business Media CZ ©. Dumpingová ocel z Číny ohrožuje i české hutnictví. *Technickytydenik.cz* [online]. 22. 9. 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: http://www.technickytydenik.cz/rubriky/archiv/dumpingova-ocel-z-ciny-ohrozuje-i-ceske-hutnictvi_37119.html

⁵⁶ VAŇÁČEK, M. *Role Evropské unie v procesu úsilí Čínské lidové republiky získat status tržní ekonomiky*. DP. Brno, 2012. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/182164/fss_m/Diplomova_prace_182164.txt

⁵⁷ Tato kritéria sloužily ke zkoumání a schválení žádosti Ukrajiny o udělení statusu tržní ekonomiky (Důvodová zpráva nařízení č. 384/96).

standardů, existující ochraně akcionářů, veřejné dostupnosti přesných informací týkající se jednotlivých podniků);

- existující na státě nezávislé finanční odvětví, které podléhá jak právně, tak i v praxi odpovídajícímu dohledu a disponuje dostatečným ustanovením jistoty.⁵⁸

Výše uvedená kritéria tvoří ucelený systém, tzn., že žádné z kritérií nelze v konečném důsledku použít samostatně. Úsudek ze strany Evropské komise (či případně dalších hodnotících orgánů) není prováděn na základě shrnutí výsledků šetření ve všech oblastech, která souvisí s výše uvedenými kritérii, sloužící k určení, zda konkrétní stát dosáhl kritického bodu tržní ekonomiky.

O celostátní status tržního hospodářství požádalo kromě Číny dalších pět zemí, a to: Arménie, Bělorusko, Kazachstán, Mongolsko a Vietnam.

5.2.2 Situace čínského ocelářského průmyslu

Čínský ocelářský průmysl se potýká s poklesem čínské poptávky po oceli, což vede k nárůstu objemu exportu levné oceli z Číny do celého světa v důsledku vysokých přebytečných produkčních kapacit. Globální ocelářský trh je enormně zatížen, což negativně ovlivňuje produkční a odbytové možnosti evropských výrobců.

Podle Sdružení evropských výrobců oceli (EUROFER) utrpěli čínští producenti v roce 2015 ztrátu ve výši cca 15 mld. USD, což v meziroční vyjádření činí ztrátu o 2400 % vyšší než v roce 2014. Místo uzavírání nadbytečných výrobních kapacit však Čína svou ocel nabízí v celém světě za ceny, které nepokrývají vlastní výrobní náklady.

Agresivní exportní politika v oblasti čínské metalurgie je zřejmá na objemu vývozu oceli v posledních letech, kdy z globálního hlediska vývozy mezi léty 2012 a 2015 byl zaznamenán dvojnásobný nárůst čínských vývozu.⁵⁹

5.2.2.1 Postoj České republiky, asociací k dumpingovému dovozu oceli z Číny

Podle Odvětvového svazu Hutnictví železa by Evropská unie neměla nadále uplatňovat tzv. **pravidlo nižšího cla (Lesser Duty Rule)**, jehož použití nevyžaduje

⁵⁸ Důvodová zpráva nařízení č. 384/96 in VAŇÁČEK, M. *Role Evropské unie v procesu úsilí Čínské lidové republiky získat status tržní ekonomiky*. DP. Brno, 2012. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/182164/fss_m/Diplomova_prace_182164.txt

⁵⁹ Business Media CZ ©. Dumpingová ocel z Číny ohrožuje i české hutnictví. *Technickytydenik.cz* [online]. 22. 9. 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: http://www.technickytydenik.cz/rubriky/archiv/dumpingova-ocel-z-ciny-ohrozuje-i-ceske-hutnictvi_37119.html

ani Světová obchodní organizace. Z důvodu aplikace pravidla nižšího cla jsou antidumpingová cla uplatňovaná Evropskou unií ve srovnání se zeměmi mimo EU28 nižší o celé řády. USA například uvaluje na čínské dumpingové ocelové výrobky cla v řádu stovek procent⁶⁰, zatímco Evropská unie na tyto výrobky uvaluje cla pouze v rozmezí 8 až 15 %.⁶¹

5.2.2.2 Návrh řešení

Na ministerském semináři MPO ČR v problematice udělení eventuálního statusu Číně bylo vysloveno mnoho doporučení, od neudělení statusu Číně dokud nesplní všechna kritéria EU28 a veškeré závazky vůči Světové obchodní organizaci, přes poskytnutí příležitosti odvětvím čínské ekonomiky prokázat tržní podmínky až po požadavek Bruselu na férovou soutěž s výrobcí mimo Evropskou unii. Další doporučení se týkala modernizace stávajících mechanismů ochrany trhů zvýšením účinnosti Trade Defense Instruments, na zavedení institutu předběžného dohledu nad dovozy, na zrušení pravidla nižšího cla.⁶²

5.2.2.3 Reakce Evropské unie

Evropská komise připravila nová pravidla v oblasti antidumpingu tak, by mohla i nadále postihovat dumpingové dovozy. Návrh nových nástrojů obrany evropského trhu před dumpingem byl předložen evropskou komisařkou Cecilií Malmströmovou. Jednalo se o reakci na vypršení části přístupové dohody Číny, ke kterému došlo v prosinci 2016, a v jejímž důsledku by na základě některých právních výkladů Evropská unie nemohla nadále využívat přísnější metodu pro stanovování sankčních cel. Podle Malmströmové je nová metodika plně v souladu s pravidly WTO, Evropská komise bude nově zkoumat, zda tržní prostředí exportní země příliš neovlivňuje stát (např. zda stát může prostřednictvím vlastnictví firem ovlivňovat ceny). Z příložené dopadové analýzy předložené Evropskou komisí vyplynulo, že Čína splňuje všechna kritéria, což je důvodem

⁶⁰ USA v poslední době uplatnilo na čínskou ocel válcovanou za studena clo ve výši 522 %.

⁶¹ Business Media CZ ©. Dumpingová ocel z Číny ohrožuje i české hutnictví. *Technickytydenik.cz* [online]. 22. 9. 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: http://www.technickytydenik.cz/rubriky/archiv/dumpingova-ocel-z-ciny-ohrozuje-i-ceske-hutnictvi_37119.html

⁶² Business Media CZ ©. Dumpingová ocel z Číny ohrožuje i české hutnictví. *Technickytydenik.cz* [online]. 22. 9. 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: http://www.technickytydenik.cz/rubriky/archiv/dumpingova-ocel-z-ciny-ohrozuje-i-ceske-hutnictvi_37119.html

nemožnost uplatňovat postup používaný u tržních ekonomik tzn. počítat výši sankčních cel z rozdílu mezi dovozními cenami a cenami na čínském trhu.

V těchto případech, tzn. i v případě Číny, bude Evropská komise vycházet pro stanovení měřítka spravedlivých dovozních cen mezinárodní ceny importovaného zboží či výrobní náklady v jiných zemích, nacházejících se na stejném stupni. Výše antidumpingových cel vůči Číně by v případě navrhovaného způsobu výpočtu činila průměrně 35 %, zatímco nyní činí v průměru 39 %. Podle Evropské komise hrozí dumpingový dovoz čínské oceli potenciálně ohrozit přibližně 20 tisíc pracovních míst.

Navrhovaná pravidla jsou kritizována zástupci průmyslových odvětví ohrožených čínskými dovozy, sdruženými v asociaci AEGIS. Kritizována je zejména skutečnost, že se Evropská komise vzdala dosud platných pěti kritérií, podle kterých bylo posuzováno, zda je dovozní země tržní ekonomikou. Podle mluvčího AEGIS Milana Nitzsche tímto dochází k oslabení základů evropské antidumpingové ochrany a způsobuje vyšší zranitelnost evropského průmyslu.⁶³

5.2.3 Antidumpingové šetření na vybrané výrobky z oceli

V současné době Evropská unie uplatňuje 37 opatření na ochranu obchodu uložené na dovoz výrobků z oceli, z toho devět opatření je stále v šetření.

Dne 12. února 2016 Evropská komise otevřela nové antidumpingové šetření za účelem zjištění, zda dovozy tří produktů oceli byly na trhu Evropské unie dumpingové či nikoliv. Pokud bude zjištěno, že tomu tak bylo, Komise přijme opatření na ochranu evropského průmyslu před škodlivými účinky nekalých obchodních praktik.

Všechny tři výrobky z oceli, které jsou předmětem těchto vyšetřování – bezešvé trubky, tlusté plechy a plochá ocel válcovaná za tepla – pocházejí z Číny.

Kromě těchto tří nových šetření, se Komise rozhodla uložit ode dne 12. února 2016 prozatímní antidumpingová cla v jiné probíhající věci týkající se ocelových produktů, a to na za studena válcované ploché oceli z Číny a Ruska. Jedná se o další prozatímní antidumpingová opatření přijatá v poslední době, na ocel z Číny, uložené dne 29. ledna 2016.

⁶³ STUHLÍK, J. EU má novou obranu proti dumpingu z Číny. *Img.e15.cz* [online]. 10. listopadu 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <http://img.e15.cz/static/editions/pdf/47/2016/E15-2016-11-10.pdf>

Evropský komisař pro obchod Cecilia Malmströmová uvedla, že ocelářský průmysl v současné době čelí řadě změn. Nástroje na ochranu obchodu Evropské unie nemohou samy o sobě vyřešit všechny tyto problémy, ale Evropská komise jedná o využití nástrojů, které má k dispozici k podpoře a zajištění úrovně v dané oblasti. Komise nemůže dovolit nekalé konkurenci způsobené uměle levným dovozem, ohrozit průmysl Evropské unie, Komise je rozhodnuta použít všechny možné prostředky k zajištění toho, aby obchodní partneři hráli podle pravidel. Dosud byla vydána opatření pro více než 30 různých typů ocelových výrobků.

Komise rovněž navrhla **zmodernizovat a zefektivnit využívání nástrojů na ochranu obchodu. Návrh** je v současné době **projednáván mezi členskými státy**. Komise doufá v urychlené schválení návrhu.

V oblasti vyšetřování zahájené v oblasti ploché oceli válcované za tepla dne 12. února 2016 Komise rozhodla o přijetí opatření na základě „hrozby újmy“. Jedná se o rané preventivní opatření, což samo o sobě představuje výjimečný krok v řízeních na ochranu trhu. Evropská komise se rozhodla aktivovat tento nástroj, neboť stížnost předložená průmyslu osahovala dostatečné důkazy pro splnění zákonných požadavků.

Prozatímní cla na ocel válcovanou za studena se pohybují mezi 13,8 a 16 % pro čínské společnosti a mezi 19,8 % a 26,2 % pro ruské společnosti. Díky dřívější evidenci dovozu, má Komise rovněž v pozdější fázi možnost učinit rozhodnutí o výběru cla se zpětnou platností od prosince 2015.

V oblasti tří nových šetření bude Komise shromažďovat informace od čínských vývozců, evropských výrobců a dovozců, jakož i průmyslovým uživatelům zjistit, zda by antidumpingová cla měla být zavedena či nikoliv.⁶⁴

5.3 Další příklady antidumpingových opatření

Obsahem podkapitoly jsou další příklady antidumpingových opatření řešených Evropskou komisí v posledních letech.

⁶⁴ EUROPEAN COMMISSION. *Commission launches new anti-dumping investigations into several steel products* [online]. 12. února 2016 [cit. 2016-05-15]. Dostupné z: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1462>

5.3.1 Uložení prozatímního cla na dovoz solárních panelů z Číny (věc AD 590)

Evropská komise v červenci 2012 obdržela oficiální platný podnět podaný sdružení evropských výrobců solárních panelů s názvem EU Pro Sun. Podnět obsahoval důkazy o vývozu čínských výrobců solárních panelů do Evropské unie za dumpingové ceny, v důsledku čehož vzniká újma výrobnímu odvětví Evropské unie. Zákonnou povinností bylo zahájení antidumpingového šetření.

Dne 12. února 2016 byla Evropskou komisí vydaná tisková zpráva, podle které ukládá povinnost s cílem zabránit dovozu dumpingových a subvencovaných čínských dílů solárních panelů přes Tchaj-wan a Malajsii.

Šetření Evropské komise dospěla k závěru, že opatření proti solárním modelům a buňkám čínského původu byla obcházena překládkou těchto výrobků v Tchaj-wanu a Malajsii. Komise dne 12. února 2016 rozšířila stávající antidumpingové a antisubvenční opatření zaměřené na dovoz čínských solárních modulů a článků na Tchaj-wan a Malajsii. Rozhodnutí následuje po vyšetřování, které potvrdilo, že obcházení opatření Evropské unie na ochranu obchodu se odehrává prostřednictvím těchto zemí. Nová cla se nebudou vztahovat na skutečné výrobce na Tchaj-wanu a v Malajsii.

Účelem rozšíření je zajistit účinnost stávajících opatření proti dovozu z Číny. Dvacet tchajwanských a pět malajsijských společností nebude podléhat zvýšeným clům, neboť prokázaly, že jsou skutečnými producenty a nejsou zapojeni do obcházení aktivit. To znamená, že tyto společnosti budou schopny zásobovat uživatele Evropské unie bez zvýšených cel.

Evropská komise ocenila tchajwanské úřady pro svou příkladnou spolupráci během šetření. Od května 2015 byla na Tchaj-wanu přijata řada legislativních a administrativních opatření, což dokazuje rozhodnost tchajwanských orgánů v boji proti celním podvodům a obcházení antidumpingových opatření. Tyto snahy tvoří dobrý základ pro budoucí spolupráci mezi Evropskou komisí a tchajwanskými orgány, které jdou nad rámec současného vyšetřování solárních modulů a buněk.

Evropská unie uvalila antidumpingová i antisubvenční opatření na dovoz solárních článků a solárních panelů z Číny dne 5. prosince 2013, po dobu dvou let. Vzhledem k probíhajícímu vyšetřování a přezkumu, které byly zahájeny dne 5. prosince

2015, zůstávají opatření v platnosti. Předpokládá se, že vyhotovení posudků bude dokončeno do konce roku 2016.⁶⁵

5.3.2 Antidumpingová opatření – furfurylaldehyd – Čína

Furfuraldehyd představuje nažloutlou kapalinu vyznačující se charakteristickým čpavým zápachem. Kapalina se získává zpracováním různých druhů zemědělského odpadu. Furfurylaldehyd je využíván ve dvou oblastech: jednak jako selektivní rozpouštědlo při rafinaci ropy pro výrobu mazacích olejů; jako surovina pro zpracování na furfurylalkohol, který je používán pro výrobu umělé pryskyřice na slévárenské lici formy. Označuje se kódem KN 2932 12 00, názvem 2-furaldehyd či furfural.

Rada přijala nařízení, kterým se ukončuje prozatímní přezkum antidumpingových opatření týkajících se dovozu furfurylaldehydu pocházejícího z Číny a kterým se tato opatření zrušují.

Konečné antidumpingové opatření ve formě zvláštního cla na dovoz furfurylaldehydu pocházejícího z Čínské lidové republiky (dále jen ČLR) bylo radou uloženo v roce 1995. Sazba zvláštního cla byla stanovena na 352 EUR za tunu. V květnu 1997 byla na základě prozatímního přezkumu na žádost čínského vývozce opatření nařízením (ES) č. 2722/1999 zachována n období dalších čtyř let. V dubnu 2005 bylo na základě přezkumu před pozbytím platnosti prodlouženo opatření do roku 2010. V květnu 2011 prodloužila Rada prováděcím nařízením (EU) č. 453/2011 opatření o dalších pět let. Zvláštní celní sazba byla stanovena na stejné úrovni jako v původních antidumpingových opatřeních, tj. 352 EUR z tuny.⁶⁶

5.3.3 Antidumping – trubky a duté profily ze železa nebo oceli – Ukrajina

Rada Evropské unie přijala nařízení, kterým se mění nařízení č. 954/2006 ukládající konečné antidumpingové clo z dovozu určitých bezešvých trubek a dutých profilů ze železa nebo oceli původem z Chorvatska, Rumunska, Ruska a Ukrajiny.

⁶⁵ EUROPEAN COMMISSION. *Commission imposes duties to prevent import of dumped and subsidised Chinese solar panel components via Taiwan and Malaysia* [online]. 12. února 2016 [cit. 2016-05-15]. Dostupné z: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1461>

⁶⁶ Rada EU. Interinstitucionální spis: 2012/0114 (NLE). Brusel, 13. Června 2012. Register.consilium.europa.eu [online]. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CS&f=ST%2010395%202012%20INIT>

V březnu 2005 bylo Evropskou komisí zahájeno šetření ve věci dovozu určitých bezešvých trubek a dutých profilů původem mimo jiné z Ukrajiny. Konečné antidumpingové clo bylo uvaleno na základě nařízení Rady (ES) č. 954/2006 v červnu 2006. 30. listopadu 2007 Evropská komise zveřejnila v Úředním věstníku Evropské unie oznámení, ve kterém bere na vědomí změnu názvu dvou ukrajinských vyvážejících výrobců. Výše antidumpingového cla pro společnosti LLC Interpipe Niko Tube a OJSC Interpipe Nizhnedneprovky Tube Rolling Plant (Interpipe NTRP) byla stanovena ve výši 17,7 % (doplňkový kód TARIC A743).⁶⁷

5.4 Přehled antidupingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozům ze třetích zemí

5.4.1 Nově zahájená šetření

V roce 2015 bylo nově zahájeno šetření pro komodity: hliníkové fólie; potrubní tvarovky ze železa nebo oceli.

5.4.1.1 Hliníkové fólie

Šetření je realizováno Evropskou komisí na základě obdržené žádosti podle článku 13 odstavce 3 a článku 14 odstavce 5 základního nařízení k prošetření možného obcházení antidumpingových opatření, které byly uloženy na dovoz některých hliníkových fólií původem z ČLR, ke kterému má docházet prostřednictvím dovozu některých mírně upravených hliníkových fólií původem z ČLR a k zavedení celní evidence tohoto dovozu. K podání žádosti došlo dne 18. 4. 2015, žadatel požádal o anonymitu. Žádost obsahuje dostatečné důkazy prima facie o obcházení uložených antidumpingových opatření prostřednictvím praktik, postupů či prací, které nemají, kromě uložení antidumpingového cla, dostatečné opodstatnění či hospodářský důvod.⁶⁸

⁶⁷ Rada EU. Interinstitucionální spis: 2012/0112. Brusel, 19. Června 2012. Register.consilium.europa.eu [online]. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CS&f=ST%2010307%202012%20INIT>

⁶⁸ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/865 ze dne 31. Května 2016, kterým se zahajuje šetření možného obcházení antidumpingových opatření uložených prováděcím nařízením (EU) 2015/2384 na dovoz některých hliníkových fólií pocházejících z Čínské lidové republiky dovozem některých mírně upravených hliníkových fólií z Čínské lidové republiky a kterým se zavádí celní evidence tohoto dovozu.

Tabulka 1 Informace k nově zahájenému antidumpingovému šetření na hliníkové fólie

Země	Čína		
Trvání opatření	19.12.2020; od 2.6.2016 probíhá šetření proti obcházení prostřednictvím mírně modifikovaného výrobku a CELNÍ EVIDENCE TĚCHTO DOVOZŮ		
KN	TARIC	Typ opatření	Právní předpis
ex 76071119	7607111910	AD konečné clo ad valorem 6,4-30% * Alcoa (Shanghai) Aluminium Products Co., Ltd. a Alcoa (Bohai) Aluminium Industries Co., Ltd. 6,4% * Shandong Loften Aluminium Foil Co., Ltd. 20,3% * Zhenjiang Dingsheng Aluminium Co., Ltd. 24,2% * Všechny ostatní společnosti 30%	C177, 12. 7. 2008, s. 13 C208, 15. 8. 2008, s. 20 L94, 8. 4. 2009, s. 17 L262, 6. 10. 2009 L183, 3. 7. 2013, s. 1 C49, 21. 2. 2014, s. 7 C350, 4. 10. 2014, s.11 L332, 18. 12. 2015, s.63 L144, 1. 6. 2016, s. 35

Zdroj: MPO © 2005. Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí.

5.4.1.2 Potrubní tvarovky ze železa nebo oceli

Tribunálem Evropské unie v rozsudku z 30. 6. 2016 ve věci T-424/13Jinan Meide Casting co., Ltd versus Rada bylo zrušeno prováděcí nařízení Rady (EU) č. 430/2013 (13. 5. 2013), kterým bylo uloženo konečné antidumpingové clo v souvislosti s dovozem příslušenství pro trouby či trubky z kujné litiny se závitem původem z ČLR v rozsahu, ve kterém se na exportujícího vývozce z ČLR Jinan Meide Casting Co., Ltd., vztahuje.

Evropská komise v reakci na rozsudek Tribunálu opětovně zahájila antidumpingové šetření v oblasti dovozu fitinek z kujné litiny původem z ČLR, jehož důsledkem bylo přijetí prováděcího nařízení (EU) č. 430/2013 ve vztahu k dotčenému exportujícímu výrobcí a obnovení zveřejněním oznámení v Úředním věstníku Evropské unie.

Tabulka 2 Informace k nově zahájenému antidumpingovému šetření na tvarovky ze železa nebo oceli

Země	Čína		
Trvání opatření	29.10.2020; probíhá znovuobnovené šetření na dovozy společnosti Jinan Meide Casting		
KN	TARIC	Typ opatření	Právní předpis
ex 73079311 ex 73079319 ex 73079930 ex 73079990	7307931199 7307931999 7307993098 7307999098	AD ad valorem 58,6%	L84, 3. 4. 1996, s. 1 L267, 20. 10. 2000, s. 15 C103, 3. 4. 2001, s. 5 L114, 8. 5. 2003, s. 1 L139, 6. 6. 2003, s. 1 L332, 19. 12. 2003, s. 3 L65, 3. 3. 2004, s. 7, s. 10 L275, 25. 8. 2004, s. 1 L204, 5. 8. 2005, s. 3 L116, 29. 4. 2006, s. 1 C138, 10. 10. 2007, s. 20 L233, 4. 9. 2009, s. 1 C366, 14. 12. 2014, s. 35 C295, 3. 9. 2014, s. 6 L282, 28. 10. 2015, s. 14 C398, 28. 10. 2016, s. 57

Zdroj: MPO © 2005. Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí.

5.4.2 Nově zahájené přezkumy

Následující výčet zahrnuje pouze ty **nově zahájené přezkumy**, u kterých právě plynou lhůty, během nichž mohou podnikatelské subjekty vyjádřit svůj zájem na daném šetření (blíže viz. příslušné oznámení v Úředním věstníku EU u každého dotčeného výrobku).⁶⁹

5.4.2.1 Kyselina trichlorisokyanurová

Evropská komise zahájila přezkum na základě obdržení žádosti o přezkum podané 30. 9. 2016 společností Ercros S.A. a Inquide S.A., kteří zastupují více než 25 % celkové výroby kyseliny trichlorisokyanurové v Evropské unii. V současné době představuje platné opatření konečné antidumpingové clo, které bylo uloženo na základě prováděcího nařízení

⁶⁹ Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí. Dostupné z: <http://www-old.mpo.cz/cz/prehled-ad-as.html>

Rady (EU) č. 1389/2011 a které bylo naposledy změněno prostřednictvím prováděcího nařízení Evropské komise (EU) č. 569/2014.⁷⁰

Tabulka 3 Informace k nově zahájené antidumpingovému šetření na kyselinu trichlorisokyanurovou

Země	Čína		
Trvání opatření	probíhá přezkum před pozbytím platnosti		
KN	TARIC	Typ opatření	Právní předpis
ex 29336980 ex 38084020	2933698070 3808402020	AD * Hebei Jiheng Chemical Co. Limited 8,1% * Puyang Cleanway Chemicals Limited 7,3% * Heze Huayi Chemical Co. Limited 3,2 % * Zhucheng Taisheng Chemical Co. 40,5% * Liaocheng City Zhonglian Industry Co. Ltd. * ostatní 42,6%	C178, 10. 7. 2004, p.2 - CZ C283, 20. 11. 2004, p.3 - CZ L89, 8.4.2005, p.4 - CZ L261, 7.10.2005, p.1 - CZ C150, 2.7.2009, p.14 - CZ C104, 23.4.2010, s. 15 L254, 29.9.2010, s.1 C270, 6.10.2010, s.7 L346, 30.12.2011, S.6 L229, 28.8.2013, s.2 L157, 27.5.2014, s.80 L192, 1.7.2014, s.42 L65, 10.3.2015, s.18 C117, 2.4.2016, s.9 C476, 20.12.2016, s.6

Zdroj: MPO © 2005. Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí.

⁷⁰ Oznámení o zahájení přezkumu před pozbytím platnosti antidumpingových opatření vztahujících se na dovoz kyseliny trichlorisokyanurové pocházející z Čínské lidové republiky (2016/C 476/05). 20. 12. 2016. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:JOC_2016_476_R_0005&from=CS

5.4.2.2 Bezdrěvý natíraný papír (Coated fine paper)

Tabulka 4 Informace k nově zahájeným antisubvenční přezkumům na bezdrěvý natíraný papír

Země	Čína		
Trvání opatření	probíhá přezkum před pozbytím platnosti		
KN	TARIC	Typ opatření	Právní předpis
ex 48101320	4810132020	AS	C99, 17. 4. 2010, s. 30
ex 48101380	4810138020	12 % Gold East Paper (Jiangsu Co., Ltd, Zhenjiang City, Jiangsu Province, Gold Huasheng Paper (Suzhou Industrial Park) Co., Ltd, Suzhou City, Jiangsu Province	L128, 14. 5. 2011, s. 18
ex 48101420	4810142020		C280, 25. 8. 2015, s. 8
ex 48101480	4810148020		C172, 13. 5. 2016, s. 19
ex 48101910	4810191020	4 % Shangdong Chenming Paper Holdings Limited, Shouguang City, Shandong Province, Shouguang Chenming Art Paper Co., Ltd, Shouguang City, Shandong Province	
ex 48101990	4810199020		
ex 48102210	4810221020		
ex 48102290	4810229020		
ex 48102930	4810293020		
ex 48102980	4810298020		
ex 48109910	4810991020		
ex 48109930	4810993020		
ex 48109990	4810999020	12 % všechny ostatní společnosti	

Zdroj: MPO © 2005. Databáze antidupingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí.

Evropská komise zahájila přezkum před pozbytím platnosti na základě žádosti podané dne 12. 2. 2016 pěti výrobci z Evropské unie zastupujících více než 25 % celkové výroby některého z bezdrěvých natíraných papírů v Evropské unii. Důvodem žádosti je skutečnost, že po skončení platnosti stávajících opatření by pravděpodobně došlo k pokračování subvencování a obnovení újmy výrobnímu odvětví Evropské unie. Důkazy předložené žadatelem o výhodách čínských výrobců, kterým jsou vládou a regionálními a místními orgány poskytovány subvence, ze kterých tito výrobci těží a pravděpodobně i budou těžit, jsou považovány za dostatečné. Svě tvrzení žadatel podrobně podložil. Dále žadatel uvedl, že odstranění újmy evropským výrobcům bylo umožněno zejména díky existujícím opatřením a že opakovaný výskyt značného objemu importu za subvencované ceny by s největší pravděpodobností vedl k obnovení újmy.⁷¹

⁷¹ Oznámení o zahájení přezkumu před pozbytím platnosti vyrovnávacích opatření vztahujících se na dovoz některého bezdrěvého natíraného papíru pocházejícího z Čínské lidové republiky (2016/C 172/07). *Eur-lex.europa.eu* [online]. 13. 5. 2016. Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0513\(04\)&from=CS](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0513(04)&from=CS)

5.4.2.3 Bezešvé trubky a duté profily z nerezavějící oceli

Tabulka 5 Informace k nově zahájenému antidumpingovému přezkumu na bezešvé trubky a duté profily z nerezavějící oceli

Země	Čína		
Trvání opatření	probíhá přezkum před pozbytím platnosti		
KN	TARIC	Typ opatření	Právní předpis
73041100	7304410090	AD	C265, 30. 9. 2010, s. 10
73042200	7304499390	Changshu Walsin Specialty Steel, Co. Ltd. 71,9%	L169, 29. 6. 2011, s. 1,
73042400	7304499590	Shanghai Jinchang Stainless Steel Tube Manufacturing, Co. Ltd., 48,3%	L336, 20. 12. 2011, s. 16
ex 73044100	7304499990	Wenzhou Jiangnan Steel Pipe Manufacturing, Co. Ltd 48,6%	C117, 2. 4. 2016, s. 10
73044910	7304900091	Společnosti uvedené v příloze 56,9%	C461, 10. 12. 2016, s. 12
ex 73044993		Všechny ostatní společnosti 71,9%	
ex 73044995			
ex 73044999			
ex 73049000			

Zdroj: MPO © 2005. Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí.

Poté, co Evropská komise zveřejnila oznámení o nadcházející pozbytí platnosti antidumpingových opatření, které byly uloženy v souvislosti s dovozem některých bezešvých trubek a dutých profilů z nerezavějící oceli pocházejících původem z Čínské lidové republiky, Evropská komise obdržela žádost o přezkum podle článku 11 odstavce 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1036 (8. 6. 2016) o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropské unie. Žádost byla podána 8. 9. 2016 odvětvím Evropské unie vyrábějícím bezešvé duté profily z nerezavějící oceli (ESTA).

Platným opatřením v současné době je konečné antidumpingové clo, které bylo uloženo prováděcím nařízením Rady (EU) č. 1331/2011. Důvodem žádosti je obava, že v případě pozbytí platnosti stávajících opatření by pravděpodobně došlo k obnovení dumpingu a s tím souvisejícímu obnovení újmy způsobené výrobnímu odvětví Evropské unie. Vzhledem ke skutečnosti, že ČLR je považována za stát bez tržní ekonomiky, žadatel určil pro stanovení běžné hodnoty pro dovoz z ČLR běžných cen v několika třetích státech s tržní ekonomikou, a to v USA a Korejské republice. Šetření bude podle článku 11 odstavce 5 základního nařízení ukončeno do 15 měsíců ode dne zveřejnění oznámení o zahájeném přezkumu v Úředním věstníku Evropské unie.⁷²

⁷² Řízení týkající se provádění společné obchodní politiky. Evropská komise. Oznámení o zahájení přezkumu před pozbytím platnosti antidumpingových opatření vztahujících se na dovoz některých bezešvých trubek

5.4.2.4 Bionafta

Dne 26. 10. 2016 orgán Světové obchodní organizace pro řešení sporů přijal zprávu skupiny odborníků, která měla znění zprávy odvolacího orgánu ve sporu Evropské unie ve věci antidumpingových opatření uložených na bionaftu z Argentiny.

Podle zprávy odvolacího orgánu jednala Evropská unie v rozporu s:

- článkem 2.2.1.1 antidumpingové dohody WTO, kdy nedošlo k vypočtení výrobních nákladů výrobku, jež je předmětem šetření, na základě seznamu vedeného výrobcí,
- článkem 2.2 antidumpingové dohody WTO a článku VI odstavce 1 písmena b) bodem ii) GATT, neboť v rámci početního určování běžné hodnoty bionafty nepoužila argentinské výrobní náklady na bionaftu
- článkem 9.3 antidumpingové dohody WTO a článkem VI odstavcem 2 GATT, neboť uložené antidumpingové clo bylo vyšší než dumpingové rozpětí, které mělo být stanoveno podle předchozího bodu.⁷³

dutých profilů z nerezavějící oceli pocházejících z Čínské lidové republiky (2016/C 461/06). Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:JOC_2016_461_R_0006&from=CS

⁷³ Evropská komise. *Oznámení o zahájení přezkumu týkajícího se platných antidumpingových opatření uložených na dovoz bionafty pocházející z Argentiny a Indonésie v návaznosti na doporučení a rozhodnutí přijatá orgánem Světové obchodní organizace pro řešení sporů ve sporu EU –antidumpingová opatření uložená na bionaftu (DS 473)*. 20. 12. 2016. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:JOC_2016_476_R_0004&from=CS

Tabulka 6 Informace k nově zahájenému antidumpingovému přezkumu na bionaftu z Argentiny

Země	Argentina		
Trvání opatření	27. 11. 2018; probíhá přezkum		
KN	TARIC	Typ opatření	Právní předpis
ex 15162098	1516209821	AD	L27, 29. 1. 2013, s.
ex 15180091	1516209829	Aceitera General Deheza, Bunge	10
ex 15180095	1516209830	216,64 EUR/t	L141, 28. 5. 2013, s.
ex 15180099	1518009121	Louis Dreyfus Commodities	6
ex 27101943	1518009129	239,35 EUR/t	L315, 26. 11. 2013, s.
ex 27101946	1518009130	Molinos Rios de la Plata,	2
ex 27101947	1518009510	Oleaginosa Moreno Hermanos,	C476, 20. 12. 2016, s.
27102011	1518009921	Vicentin 246,67 EUR/t	3
27102015	1518009929	spolupracující společnosti (Cargill,	
27102017	1518009930	Unitec Bio, Viluco)237,05 EUR/t	
ex 38249097	2710194321	všechny ostatní společnosti 245,67	
38260010	2710194329	EUR/t	
ex 38260090	2710194330		
	2710194621		
	2710194629		
	2710194630		
	2710194721		
	2710194729		
	2710194730		
	3824909701		
	3824909703		
	3824909704		
	3826009011		
	3826009019		
	3826009030		

Zdroj: MPO © 2005. Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí.

Přezkum má za cíl uvedení antidumpingových opatření uložených na dovoz bionafty z Argentiny do souladu s doporučeními a rozhodnutími ve zprávách.

Antidumpingová opatření, která byla uložena na dovoz bionafty z Indonésie, představují předmět aktuálně probíhajícího sporu vedeného v rámci Světové obchodní organizace (DS 80). Indonésie v rámci vedeného sporu uvedla shodné argumenty jako Argentina ve sporu DS 473.

Tabulka 7 Informace k nově zahájenému antidumpingovému přezkumu na bionaftu z Indonésie

Země	Indonésie		
Trvání opatření	27. 11. 2018; probíhá přezkum		
KN	TARIC	Typ opatření	Právní předpis
ex 15162098	1516209821	AD	L27, 29. 1. 2013, s.
ex 15180091	1516209829	PT Ciliandra Perkasa 76,94 EUR/t	10
ex 15180095	1516209830	PT Musim Mas 151,32 EUR/t	L141, 28. 5. 2013, s.
ex 15180099	1518009121	PT Pelita Agung Agrindustri,	6
ex 27101943	1518009129	145,14 EUR/t	L315, 26. 11. 2013, s.
ex 27101946	1518009130	PT Wilmar Bioenergi, PT Wilmar	2
ex 27101947	1518009510	Nabati 174,91 EUR/t	C476, 20. 12. 2016, s.
27102011	1518009921	spolupracující společnosti (PT	3
27102015	1518009929	Cermerlang Energi Perkasa)	
27102017	2710194321	166,95 EUR/t	
ex 38249097	2710194329	ostatní společnosti 178,85 EUR/t	
38260010	2710194330		
ex 38260090	2710194621		
	2710194629		
	2710194630		
	2710194721		
	2710194729		
	2710194730		
	3824909701		
	3824909703		
	3824909704		
	3826009011		
	3826009019		
	3826009030		

Zdroj: MPO © 2005. Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí.

5.4.3 Dráty z nerezavějící oceli (Stainless steel wires)

Na základě obdržení dvou žádostí týkající se částečného prozatímního přezkumu na základě nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství. Žádosti byly podány vyvázejícími vývozci z Indie: skupina Venus group, společnost Garg Inow Ltd. V rámci částečného prozatímního přezkumu bude posouzen dumping ve vztahu k žadatelům. Stávajícím opatřením je konečné antidumpingové clo, které bylo uloženo na základě nařízení Rady (EU) č. 1106/2013, ve znění nařízení Komise (EU) 1483/2015. Žádosti jsou založeny na důkazu prima facie poskytnutým žadatelem o změně okolností, na základě kterých byla cla zavedena; o trvalosti změn v oblasti dumpingu.⁷⁴

⁷⁴ Evropská komise. Oznámení o zahájení částečného prozatímního přezkumu antidumpingových opatření vztahujících se na dovoz některých drátů z nerezavějící oceli z Indie (2015/C 411/04). Eur-lex.europa.eu. [online]. 11. 12. 2015. Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XC1211\(02\)&from=CS](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XC1211(02)&from=CS)

Tabulka 8 Informace k nově zahájenému přezkumu na dráty z nerezavějící oceli

Země	Indie		
Trvání opatření	9.11.2018; skupina Venus - probíhá přezkum		
KN	TARIC	Typ opatření	Právní předpis
72230019 72230099		AD Macro Bars and Wires, Mumbai, Maharashtra 0,0 % Nevatia Steel & Alloys, Mumbai, Maharashtra 0,7 % Raajratna Metal Industries, Ahmedabad, Gujarat 12,5 % Venus Wire Industries Pvt. Ltd, Mumbai, Maharashtra 9,4 % Precision Metals, Mumbai, Maharashtra 9,4 % Hindustan Inox Ltd., Mumbai, Maharashtra 9,4 % Garg Inox, Bahadurgarh, Haryana and Puna, Maharashtra 9,4 % Sieves Manufacturer India Pvt. Ltd., Mumbai, Maharashtra 9,4 % ViraJ Profiles Limited, Palghar, Maháráštra 6,8 % Společnosti uvedené v příloze 5,0 % Všechny ostatní společnosti 12,5 %	L126, 5. 5. 2013, s. 1 L298, 8. 11. 2013, s. 1 C433, 3. 12. 2014, s. 8 L9, 15. 1. 2015, s. 17 C111, 1. 4. 2015, s. 5 L163, 30. 6. 2015, s. 18 L228, 2. 9. 2015, s. 1 C411, 11. 12. 2015, s. 4

Zdroj: MPO © 2005. Databáze antidupingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí.

5.4.4 Glukonát sodný (Sodium gluconate)

Tabulka 9 Informace k nově zahájenému přezkumu na glukonát sodný

Země	Čína		
Trvání opatření	probíhá přezkum před pozbytím platnosti		
KN	TARIC	Typ opatření	Právní předpis
ex 29181600	2918160010	AD *Shandong Kaison Biochemical Co., Ltd 5,6 % *Quingdao Kehai Biochemistry Co. Ltd 27,3 % *všechny ostatní společnosti 53,2 %	C188, 11.8.2009, p.24 - CZ L111, 4.5.2010, s.5 L282, 28.10.2010, s.24 C47, 10.2.2015, s.3 C355, 27.10.2015, s.18 C64, 19.2.2016, s.4 L336, 10.12.2016, s.40

Zdroj: MPO © 2005. Databáze antidupingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí.

5.4.5 Další nově zahájené přezkumy se týkají následujících komodit:

- karbid wolframu a tavený karbid wolframu,
- keramické obkládačky,
- křemík,
- mechanismy kroužkových pořadačů,
- otevřené síťoviny ze skleněných vláken,
- polyetylen-tereftalát (PET),
- sady uhlíkových elektrod,
- tyče a pruty z nerezavějící oceli,
- uhličitan barnatý,
- výrobky z nekonečných skleněných vláken,
- zámiš.⁷⁵

5.5 Vymáhání antidumpingových a antisubvenčních opatření

V oblasti vymáhání antidumpingových a antisubvenčních opatření byly činnosti v oblasti platných opatření zaměřeny na čtyři hlavní oblasti, jejichž cílem bylo:

- zabránění podvodům,
- sledování obchodních toků a vývoje trhu,
- zlepšení účinnosti prostřednictvím příslušných nástrojů,
- regulace nedovolených postupů.⁷⁶

Ve výše uvedených činnostech se Evropské komisi podařilo zajistit v aktivní spolupráci se členskými státy Evropské unie řádné vymáhání opatření na ochranu obchodu ze strany Evropské unie.

Jednou z činností v oblasti vymáhání je sledování závazků, které představují jednu z forem antidumpingových či antisubvenčních opatření. Závazky jsou Evropskou komisí přijímány, dojde-li Evropská komise k názoru, že jsou s to účinným způsobem odstranit poškozující účinky dumpingu či subvencování.

Počátkem roku 2015 bylo platných celkem 129 závazků. V roce 2015 došlo ke stažení závazků šesti společností, neboť bylo zjištěno porušení či z důvodu neproveditelnosti sledování závazků, u jedné společnosti došlo k pozbytí platnosti závazku.

⁷⁵ MPO © 2005. Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozům ze třetích zemí. Old.mpo.cz [online]. [cit. 2017-01-02]. Dostupné z: <http://www-old.mpo.cz/cz/prehled-ad-as.html>

⁷⁶ Zpráva komise Evropskému parlamentu a Radě. 34. Výroční zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o antidumpingových, antisubvenčních a ochranných činnostech EU (2015). *Ec.europa.eu* [online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/CS/1-2016-661-CS-F1-1.PDF>

V průběhu roku 2015 nedošlo k přijetí žádného nového závazku. Na konci roku 2015 bylo platných celkem 122 závazků.

5.6 Vracení cel

Podle ustanovení článku 11 odstavce 8 antidumpingového nařízení a článku 21 odstavce 1 antisubvenčního nařízení mohou dovozci požadovat, aby jim byla navrácena příslušná vybraná cla, ukáže-li se, že dumpingové či subvenční rozpětí bylo odstraněno či sníženo pod hranici platného cla.

V průběhu roku 2015 podali dovozci 45 nových žádostí týkajících se vrácení cla. Na konci roku 2015 Evropská komise realizovala 9 šetření, ve kterých se zabývala 79 žádostmi. V roce 2015 Evropská komise přijala 14 rozhodnutí, přičemž ve 13 rozhodnutích byla výrobcům přiznána částečná náhrada, v jednom rozhodnutí byla žádost výrobce zamítnuta; tři žádosti byly ze strany výrobců staženy.

5.7 Návrhy na zlepšení transparentnosti a provázanosti právních a obchodně politických nástrojů

Ačkoliv dohoda o antidumpingu byla uzavřena a poslední velká reforma nástrojů Evropské unie na ochranu obchodu proběhla před více než deseti lety, ve světovém hospodářství a ve struktuře hospodářství Evropské unie došlo k rozsáhlým změnám.

Evropská komise realizuje novou obchodně politickou strategii s názvem „**Global Europe: Competing in the World**“, v rámci které v roce 2007 jako jednu z priorit pro zvýšení konkurenceschopnosti výrobců Evropské unie zveřejnila oblast ochrany evropských zájmů před nepoctivým obchodem.

Zvláštní pozornost přitom věnovala nástrojům na ochranu obchodu, tzn. antidumpingovým, antisubvenčním a ochranným opatřením, umožňujícím Evropské unii chránit evropské výrobce před nekalými obchodními praktikami, které působí újmu hospodářství Evropské unie.

V rámci mezinárodních pravidel byl vytvořen systém, prostřednictvím kterého mají být uplatňovány nástroje ochrany obchodu, a má být zamezeno účinkům nekalých soutěžních praktik realizovaných na mezinárodní úrovni.⁷⁷

⁷⁷ MPO © 2005-2016. Zelená kniha k veřejné konzultaci – nástroje Evropy na ochranu obchodu – antidumpingová, protisubvenční a ochranná opatření. 1. 3. 2007. Mpo.cz [online]. Dostupné z:

V dubnu 2013 Komise přijala legislativní návrh a sdělení, na základě kterých se návrh na modernizaci nástrojů na ochranu obchodu stal předmětem řádného legislativního postupu v Evropském parlamentu a v Radě.

5.7.1 Modernizace nástrojů na ochranu obchodu

Cílem modernizace bylo přizpůsobit nástroje na ochranu obchodu stávající obchodní realitě. Účelem modernizace bylo nalezení praktických řešení reálných problémů, se kterými se potýkají zúčastněné strany při používání stávajících antisubvenčních, antidumpingových a ochranných nástrojů. Cílem je zpřístupnit nástroje na ochranu obchodu a zmodernizovat je tak, aby umožnily efektivnější a cílenější reakce na vybrané nekalé obchodní praktiky aplikované obchodními partnery. Dalšími důležitými aspekty modernizace byly: vyšší transparentnost, soustředění na malé a střední podniky.

Legislativní usnesení bylo přijato Evropským parlamentem v dubnu 2014, čímž bylo uzavřeno první čtení týkající se návrhu na modernizaci nástrojů na ochranu obchodu. Evropský parlament je od tohoto okamžiku připraven k zahájení trialogů. V druhé polovině roku 2014 však Rada nebyla schopna dosáhnout kompromisu. Jako hlavní překážka bylo označováno **částečné neuplatnění pravidla nižšího cla v případech narušení v oblasti surovin**. Zejména v této problematice zůstala Rada rozdělena na dvě skupiny členských států: členské státy, které preferují výrobní zájmy a členské státy, které preferují dovozní zájmy.

Vzhledem ke krizi ocelářského průmyslu došlo v roce 2015 v Radě k obnovení zájmu v oblasti modernizace nástrojů na ochranu obchodu. Ze strany Komise byly předloženy nové návrhy, jejichž cílem bylo usnadnění dohody mezi členskými státy a s cílem zahájení trialogů s Radou a Evropským parlamentem.

6 Závěr

V důsledku nadměrných kapacit dochází k významnému poklesu světových cen vybraných komodit a k nárůstu vývozu států, které nejsou schopny svou produkci umístit na domácím trhu. Odbyt na zahraniční trhy bývá mnohdy podpořen nekalými obchodními praktikami s cílem zvýšení jeho konkurenceschopnosti. Dumpingové dovozy způsobují ohrožení průmyslu a pracovních míst v Evropské unii. Z tohoto důvodu je nezbytné efektivní uplatňování protekcionistických opatření Evropskou unií.

Hypotéza stanovená v úvodu diplomové práce: „**Stávající nástroje na ochranu obchodu Evropské unie lze považovat za dostatečné v oblasti řešení problematiky nadměrných kapacit, v důsledku kterých dochází k dumpingovému dovozu na trh Evropské unie.**“ nebyla potvrzena, a to z následujících důvodů:

- Stávající nástroje na ochranu obchodu nelze podle Komise považovat za dostatečné při řešení problematiky nadměrných kapacit, v jejichž důsledku dochází k dumpingovému vývozu na trh Evropské unie. Jedná se zejména o nadměrné kapacity v ocelářském průmyslu, ale taktéž i o jiné výrobní oblasti.
- Evropská unie je příjemcem 15 % celosvětového dovozu, avšak opatření Evropské unie na ochranu obchodu se týkají pouze 0,21 % dovozu a představují pouze 7,8 % opatření v celosvětovém měřítku.⁷⁸
- Za závažný stávající problém v oblasti antidumpingových opatření je systematické uplatňování tzv. pravidla nižšího cla. Stávající právní předpisy Evropské komise omezují v oblasti přijímání opatření souvisejících se zvýšeným objemem dovozu dumpingových výrobků, neboť stanovují horní hranice antidumpingových cel.

Stávající nástroje nelze považovat za dostačující. V návrhu předloženém Evropskou komisí v roce 2013 jsou navrženy nástroje na ochranu obchodu, jejichž cílem je zajištění vyšší transparentnosti, rychlejších postupů a účinnějšího prosazování; dále obsahuje návrhy na změny v uplatňování pravidla nižšího cla za vymezených řádně stanovených okolností. Ačkoliv byly předloženy možné kompromisy v oblasti pravidla nižšího cla, dosud se Radě nepodařilo dosáhnout dohody.

⁷⁸ Ve 2. pololetí 2016 Evropská komise zavedla velké množství antidumpingových a antisubvenčních opatření, přičemž pouze v ocelářském sektoru je v současné době v platnosti 39 opatření, ze kterých se Čína týká 17 opatření.

Podle Evropské komise je pro modernizaci nástrojů na ochranu obchodu nezbytné rychle **přijmout návrh předložený v roce 2013, revidující tzv. základní antidumpingové nařízení č. 1255/2009.**

Evropská komise disponuje novou antidumpingovou metodikou, kterou má v úmyslu využívat v případech, ve kterých nejsou uplatňovány tržní ceny. V případě přijetí navrhovaných změn bude mít Evropská unie možnost ukládat vyšší sazby antidumpingových cel i v případech nadměrných výrobních kapacit v zemích vývozu a taktéž možnost zachytit narušení trhu v souvislosti se zásahy státní moci ve třetích zemích realizovaných s účelem zakrytí skutečného rozsahu praktik v oblasti dumpingu.

V červenci 2016 byla zveřejněna nová metodika v oblasti antidumpingu. Cílem nové metodiky je zohlednit změnu mezinárodního právního rámce a skutečnost, že některá ustanovení v protokolech o přistoupení několika zemí ke Světové obchodní organizaci, v brzké době pozбудou platnosti. Cílem návrhu je zajistit úpravu nástrojů Evropské unie na ochranu obchodu tak, aby byly schopny řešit nově vznikající problémy a při zachování rovnocenné úrovně ochrany.⁷⁹

V rámci modernizace nástrojů na ochranu obchodu navrhuje Evropská komise zvážit další reformy s ohledem na interinstitucionální debatu a poslední vývoj. Důvody pro zrušení pravidla nižšího cla by měly být použity i na ocelářský průmysl a v obecném měřítku na situace, ve kterých je trh země vývozu výrazným způsobem narušen. Pro výpočet rozpětí újmy by mohlo být vhodné taktéž lépe definovat cílový zisk.⁸⁰

Dále Evropská komise navrhuje přijmout i další návrhy vyžadujících změnu základních nařízeních. Jedná se např. o úpravu dílčích lhůt týkajících se výběru vzorku zúčastněných stran či k předložení hlavních skutečností a argumentů stranami. Mělo by dojít k výraznému zjednodušení postupu konzultace s členskými státy tak, aby bylo možno celkový postup urychlit až o dva měsíce. Zjednodušením postupu konzultací by se Evropské unii mohlo podařit přiblížit se tempu, kterým opatření

⁷⁹ Vláda České republiky © 2005-2017. Vnější obchodní vztahy v říjnu 2016. Euroskop.cz [online]. 9. 11. 2016 [cit. 2016-12-20], Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/13/28076/clanek/vnejsi-obchodni-vztahy-v-rijnu-2016/>

⁸⁰ Evropská komise. *Sdělení komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance*, s. 5. Brusel, 16. 3. 2016.

na ochranu obchodu ukládají jiné jurisdikce. Podmínkou je aktivní podpora členských států a průmyslu Evropské unie.⁸¹

⁸¹ Evropská komise. *Sdělení komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance*, s. 5. Brusel, 16. 3. 2016. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52016DC0155>

7 Seznam literatury

- Business Media CZ ©. Dumpingová ocel z Číny ohrožuje i české hutnictví. *Technickytydenik.cz* [online]. 22. 9. 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: http://www.technickytydenik.cz/rubriky/archiv/dumpingova-ocel-z-ciny-ohrozuje-i-ceske-hutnictvi_37119.html
- CIHELKOVÁ, E. a kol. *Světová ekonomika. Obecné trendy rozvoje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 273 s. ISBN 978-80-7400-155-0.
- Clo. *Celní správa České republiky* [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>
- Důvodová zpráva nařízení č. 384/96 in VAŇÁČEK, M. *Role Evropské unie v procesu úsilí Čínské lidové republiky získat status tržní ekonomiky*. DP. Brno, 2012. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/182164/fss_m/Diplomova_prace_182164.txt
- EUROPEAN COMMISSION. *Commission launches new anti-dumping investigations into several steel products* [online]. 12. Února 2016 [cit. 2016-05-15]. Dostupné z: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1462>
- Evropská komise. Oznámení o zahájení částečného prozatímního přezkumu antidumpingových opatření vztahujících se na dovoz některých drátů z nerezavějící oceli z Indie (2015/C 411/04). *Eur-lex.europa.e.* [online]. 11. 12. 2015. Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XC1211\(02\)&from=CS](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XC1211(02)&from=CS)
- Evropská komise. *Oznámení o zahájení přezkumu týkajícího se platných antidumpingových opatření uložených na dovoz bionafty pocházející z Argentiny a Indonésie v návaznosti na doporučení a rozhodnutí přijatá orgánem Světové obchodní organizace pro řešení sporů ve sporu EU – antidumpingová opatření uložená na bionafu (DS 473)*. 20. 12. 2016. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:JOC_2016_476_R_0004&from=CS.
- Evropská komise. *Sdělení komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance*, s. 5. Brusel, 16. 3. 2016. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52016DC0155>
- Evropská komise: *Sdělení komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výrobu, Výboru regionů a Evropské investiční bance. Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst*.
- FIALOVÁ, H. *Malý ekonomický výkladový slovník*. Praha: A plus, 2004. ISBN 80-90251.
- FOJTÍKOVÁ, L. *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-939-9.
- FOJTÍKOVÁ, L. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4.
- General Agreement on Tariffs and Trade
- KALINOVÁ, A. *Finanční a právní aspekty obchodních transakcí*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2012. ISBN 978-80-86730-92-9.

KALÍNSKÁ, E. a kol. *Mezinárodní obchod v 21. století*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3396-8.

Modernizovaný celní kodex Společenství. Eur-lex.europa.eu [online]. 24. 2. 2014 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3Ado0001>.

MPO © 2005. Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozům ze třetích zemí. Dostupné z: <http://www-old.mpo.cz/cz/prehled-ad-as.html>.

MPO © 2005. Databáze antidumpingových a protisubvenčních řízení EU vůči dovozcům ze třetích zemí. Old.mpo.cz [online]. [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <http://www-old.mpo.cz/cz/prehled-ad-as.html>

MPO © 2005-2016. Antidumping v Evropské unii. Mpo.cz [online]. 19. 12. 2012 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument7567.html>

MPO © 2005-2016. Antidumping v Evropské unii. Mpo.cz [online]. 19. 12. 2012 [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument7567.html>

MPO © 2005-2016. Zelená kniha k veřejné konzultaci – nástroje Evropy na ochranu obchodu – antidumpingová, protisubvenční a ochranná opatření. 1. 3. 2007. Mpo.cz [online]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/tvorba-principy-a-strategie-obchodni-politiky/zelena-kniha-k-verejne-konzultaci---nastroje-evropy-na-ochranu-obchodu---antidumpingova--protisubvencni-a-ochranna-opatreni--25847/>

MULAČOVÁ, Věra. *Obchodní podnikání ve 21. století*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4780-4.

Nařízení rady (ES) č. 597/2009 ze dne 11. června 2009 o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.

OUR MEDIA a.s. © 2009-2017. O přiznání statusu tržní ekonomiky Číně vláda rozhodne v září. *Parlamentnilisty.cz* [online]. 11. 7. 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/O-priznani-statusu-trzni-ekonomiky-Cine-vlada-rozhodne-v-zari-444263>

Oznámení o zahájení přezkumu před pozbytím platnosti antidumpingových opatření vztahujících se na dovoz kyseliny trichlorisokyanurové pocházející z Čínské lidové republiky (2016/C 476/05). 20. 12. 2016. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:JOC_2016_476_R_0005&from=CS

Oznámení o zahájení přezkumu před pozbytím platnosti vyrovnávacích opatření vztahujících se na dovoz některého bezdřevého natíraného papíru pocházejícího z Čínské lidové republiky (2016/C 172/07). *Eur-lex.europa.eu* [online]. 13. 5. 2016. Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0513\(04\)&from=CS](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0513(04)&from=CS)

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/865 ze dne 31. Května 2016, kterým se zahajuje šetření možného obcházení antidumpingových opatření uložených prováděcím nařízením (EU) 2015/2384 na dovoz některých hliníkových fólií pocházejících z Čínské lidové republiky dovozem některých mírně upravených hliníkových fólií z Čínské lidové republiky a kterým se zavádí celní evidence tohoto dovozu. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.144.01.0035.01.CES&toc=OJ:L:2016:144:TOC

ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Právo Světové obchodní organizace a další kapitoly z mezinárodního ekonomického práva*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2010, 222 s. ISBN 978-80-2105-154-6.

Řízení týkající se provádění společné obchodní politiky. Evropská komise. Oznámení o zahájení přezkumu před pozbytím platnosti antidumpingových opatření vztahujících se na dovoz některých bezešvých trubek dutých profilů z nerezavějící oceli pocházejících z Čínské lidové republiky (2016/C 461/06). Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:JOC_2016_461_R_0006&from=CS

STUHLÍK, J. EU má novou obranu proti dumpingu z Číny. *Img.e15.cz* [online]. 10. listopadu 2016 [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: <http://img.e15.cz/static/editions/pdf/47/2016/E15-2016-11-10.pdf>

SVATOŠ, M. a kol. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2708-0.

ŠTĚRBOVÁ, L. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4694-4.

Úřední věstník L 56 ze dne 6.3.1996

VAŇÁČEK, M. *Role Evropské unie v procesu úsilí Čínské lidové republiky získat status tržní ekonomiky*. DP. Brno, 2012. Dostupné z:

https://is.muni.cz/th/182164/fss_m/Diplomova_prace_182164.txt

Vláda České republiky © 2005-2017. Vnější obchodní vztahy v říjnu 2016. Euroskop.cz [online]. 9. 11. 2016 [cit. 2016-12-20], Dostupné z:

<https://www.euroskop.cz/13/28076/clanek/vnejsi-obchodni-vztahy-v-rijnu-2016/>

Všeobecná dohoda o clech a obchodu, 1994, článek VI. Dostupné z: <http://www.wto.org/>

Zpráva komise Evropskému parlamentu a Radě. 34. Výroční zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o antidumpingových, antisubvenčních a ochranných činnostech EU (2015). *Ec.europa.eu* [online]. Dostupné z:

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/CS/1-2016-661-CS-F1-1.PDF>.

ŽÍDEK, L. *Historie světového hospodářství*. Brno: Vydavatelství MU, 2001. ISBN 80-210-1926-3.

8 Přílohy

8.1 Přílohy - seznam tabulek

Tabulka 1 Informace k nově zahájenému antidumpingovému šetření na hliníkové fólie	57
Tabulka 2 Informace k nově zahájenému antidumpingovému šetření na tvarovky ze železa nebo oceli	57
Tabulka 3 Informace k nově zahájenému antidumpingovému šetření na kyselinu trichlorisokyanurovou	59
Tabulka 4 Informace k nově zahájeným antisubvenční přezkumům na bezdřevý natíraný papír	60
Tabulka 5 Informace k nově zahájenému antidumpingovému přezkumu na bezešvé trubky a duté profily z nerezavějící oceli	61
Tabulka 6 Informace k nově zahájenému antidumpingovému přezkumu na bionaftu z Argentiny	63
Tabulka 7 Informace k nově zahájenému antidumpingovému přezkumu na bionaftu z Indonésie	64
Tabulka 8 Informace k nově zahájenému přezkumu na dráty z nerezavějící oceli	65
Tabulka 9 Informace k nově zahájenému přezkumu na glukonát sodný	65

8.2 Přílohy - seznam grafů

Graf 1 Světová výroba surové oceli v roce 2015	47
--	----